

Sari Korpela-Välisaari

Mobiilijournalismi valtaa media-alan

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi YAMK

Mediatuottaminen

Opinnäytetyö

22.11.2017

Tekijä Otsikko	Sari Korpela-Välisaari Mobiilijournalismi valtaa media-alan
Sivumäärä Aika	56 sivua + 1 liite 22.11.2017
Tutkinto	Medianomi YAMK
Koulutusohjelma	Mediatuottamisen koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Mediatuottaminen
Ohjaaja	Lehtori Liisa Seppänen
<p>Opinnäytetyössä tarkastellaan mobiilijournalismin mahdollisuuksia muuttuvassa mediamaailmassa. Mobiilijournalismilla tarkoitetaan tässä opinnäytteessä sisältöä ja työprosessia, joka on toteutettu käyttäen matkapuhelinta videoiden kuvaamiseen ja julkaisuun. Mobiilijournalismi on työtä, jota videojournalistit ovat tehneet, mutta väline on muuttunut pienemmäksi ja julkaisu suoraviivaisemmaksi.</p> <p>Tutkimuksella on haluttu muodostaa analyttinen kuva mobiilijournalismin mahdollisuuksista tulevaisuuden välineenä media-alalla. Tutkimusaineisto koostuu mobiilijournalismia tekevien henkilöiden teemahaastatteluista, joita on analysoitu laadullisin menetelmin.</p> <p>Mobiilijournalismilla voidaan vastata yhä nopeutuvan tiedonvälityksen haasteisiin ja tuottaa nopeasti ja tehokkaasti kuvamateriaalia suoraan tapahtumapaikalta. Julkaisu onnistuu suorana lähetyksenä niin televisioon kuin sosiaalisen median kanaviin. Samalla pystytään vastaamaan yhä paremmin median käytön muutoksiin. Nopeuden ja tehokkuuden lisäksi tutkimukseen haastatellut kokevat, että mobiilijournalismi on tulevaisuutta, koska liikkuvalla kuvalla on yhä enemmän tarvetta niin uutistyydyssä kuin viestintätoimistoissa.</p> <p>Mobiilijournalistit pitivät tärkeimpänä ominaisuutenaan kuvakerronnan hallitsemista ja kykyä hahmottaa ja selittää maailmaa kuvina. Vaikka älypuhelimet ovat yleistyneet ja yhä useampi tuottaa videoita sosiaaliseen mediaan, tarvitaan journalisteja jatkossakin analysoimaan ja taustoittamaan uutistapahtumia. Journalismiin uskotaan edelleen vahvasti.</p> <p>Tutkimusaineiston pohjalta voi vetää johtopäätöksen, että mobiilijournalismia tehdään vielä vähän, mutta se on tekemässä läpimurtoaan lähiaikoina. Mobiilin tekemisen lisääminen uutistoimituksen arjessa vaatii kuitenkin täsmällisempää suunnittelua ja työnjohdon kouluttamista, jotta mobiilijournalismin mahdollisuudet voitaisiin hyödyntää täysipainoisesti.</p> <p>Koska matkapuhelimella tekeminen on vielä uutta, sen käyttäminen ja uusien tekniikoiden testaaminen vaativat rohkeutta. Kuvailmaisua on kehitettävä matkapuhelimen ominaisuuksia hyödyntämällä. Tähän on annettava riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia myös välillä epäonnistua.</p>	
Avainsanat	Mobiilijournalismi, journalismi, median muutos

Author Title	Sari Korpela-Välisaari Mobile Journalism Takes over the Media
Number of Pages Date	56 pages + 1 appendix 22 November 2017
Degree	Master of Culture and Arts
Degree Programme	Media Production
Specialisation option	Media Production and Management
Instructor	Liisa Seppänen, Senior Lecturer
<p>This study examines the possibilities of mobile journalism in a constantly changing media field. In this thesis, mobile journalism is defined as media content which has been made by using a mobile phone for video capture, editing and publishing. Mobile journalism is similar to what video journalists have done but the tool has become smaller.</p> <p>The goal of this study is to form an analytical picture of the possibilities of mobile journalism as a future instrument in the media sector. The research method was theme interviews of seven people who have worked as a mobile journalist. The interviews were analyzed by qualitative methods.</p> <p>Mobile journalism can respond to the challenges of media fields and deliver footages fast and directly from the venue. The publication can be broadcast live on television or on social media channels. At the same time, it can respond to changes in media usage. The interviewees felt that mobile journalism is the future, because there is an increasing need for moving images in news and communication agencies.</p> <p>The mobile journalists considered that their main task is image management and the ability to tell about and explain the world as images. More and more people are shooting videos because smartphones have become more common. Although people are producing more and more videos on social media and the consumers have become producers. Therefore, journalists are still needed to analyze news events in the future.</p> <p>Based on the research material, a conclusion can be drawn that mobile journalism is still quite rarely used, but it is making a breakthrough in the near future. Adding mobile journalism to everyday news delivery requires more planning and foremen also need training to make full use of the potential of mobile journalism.</p> <p>As working with mobile technology is still new, using it and testing new technologies requires courage. Shooting different images needs to be developed by utilizing the features of the mobile phone. This must be given enough time and opportunities. However, at the same time there has to be a chance to fail and learn from that and never give up.</p>	
Keywords	Mobile journalism, journalism, media

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Median muutos	4
2.1	Median käytön muutos	4
2.2	Mediakentän muutokset	6
2.3	Mediatalous	8
2.4	Sosiaalinen media	9
2.5	Journalismista ja uutiskriteereistä	11
3	Mobiilijournalismi – Mitä se on?	17
3.1	Mobiilijournalismin määritelmä	17
3.2	Mobiilijournalismin lyhyt historia	19
3.3	Sovellusten viidakko	21
3.4	Mobiilijournalistin työkalut	21
3.5	Kuvaaminen ja kuvakerronta	23
3.6	Mobiililaitteella editoiminen	29
3.7	Livestriimaukset	32
4	Mobiilijournalismi tekijöiden näkökulmasta	34
4.1	Tekijöiden taustat ja teemahaastattelut	34
4.2	Mobiilijournalismi on tulevaisuutta	36
4.3	Mobiilijournalismin mahdollisuudet	38
4.4	Mobiilijournalismin uhat	40
4.5	Mobiilijournalistin ominaisuudet	41
4.6	Median tulevaisuus	43
5	Johtopäätökset ja kehittämis ehdotukset	46
5.1	Yhteenveto	46
5.2	Suunnittelu ja johto mukaan mobiilikoulutuksiin	46
5.3	Rohkeus testata jotain uutta	47
5.4	Uutisten konseptoiminen	48
5.5	Alusta kansalaisjournalismille	49
5.6	Mobiilijournalismi osaksi koulutusta	50
6	Pohdintaa	52

Liitteet

Liite 1. Teemahaastattelun kysymysrunko

1 Johdanto

Elämme parhaillaan hyvin visuaalista ja kuvarikasta aikaa. Missä tahansa kaupungissa kuljemme meitä ympäröivät kuvat. Tarkkailemalla matkakumppaneita lähijunassa voi havaita, että lähes jokaisella nuorella ja isolla osalla aikuisia on matkapuhelin kädessä ja kuulokkeet korvissaan. Matkaamme viihdyttävät musiikki, uutiset, sosiaalinen media ja sen tarjoamat videot ja tarinat.

Median muutos on ollut parin viime vuoden aikana todella huimaa. Perinteisillä mediataloilla on ollut suuria taloudellisia ongelmia ja työpaikkoja on alalta hävinnyt tuhansia. Samaan aikaan Suomessa on vallinnut taloudellinen taantuma, joka on näkynyt etenkin kaupallisen median mainostulojen supistumisena. Talouden heikkenemisen lisäksi myös kuluttajien median käyttö, etenkin nuorten, alkaa olla varttuneemmasta väestöstä poikkeavaa. Hyvin harva nuori enää seuraa ohjelmia suoraan televisiosta. Uutisia ja muita mediasisältöjä seurataan yhä enemmän erilaisilta päätelaitteilta. Mediasisältöjen pariin päädytään yhä useammin sosiaalisen median kautta.

Tutkielmani kertoo mediamaailman muutoksesta ja työntekijöiden uusista mahdollisuuksista tehdä perinteistä journalismia. Tutkielmani pyrkii selittämään mediamaailman muutosta ja pohtii sitä, onko mobiilijournalismi ratkaisu alan nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Määrittelen tutkielmassani mobiilijournalismin välineellisesti matkapuhelimen tai tablet-tietokoneella tehtävään toimittajan työhön. Se voi olla hyvin lähellä sitä, mitä videojournalistit ovat tehneet, mutta väline on vaihtunut. Tutkielmani ei siis ota kantaa sovellukseen, mutta esittelee kuitenkin itselleni mieluisimmat. Tutkielmani ei myöskään tarkastele sitä, miten juttuja julkaistaan erilaisille päätelaitteille. En myöskään tarkastele eri sovellusten eroavaisuuksia tai mahdollisuuksia. Päähuomio on toimittajan työssä.

Päädyin aiheeseen, koska oma kiinnostukseni mobiilijournalismiin heräsi yhden juttukeikan perusteella. Kävin haastattelemassa syksyllä 2015 pääministeri Juha Sipilän pään kääntänyttä kättilöä. Tapauksessa oli kyse siitä, että hallitus luopui suunnitelmistaan sunnuntai- ja muiden vuorolisien leikkauksista nähtyään kättilöiden esiintymisen televisiossa. MTV:llä oli käyty keväällä raskaat yt-neuvottelut, joiden seurauksena useat kokeneet journalistit joutuivat lähtemään töistä. Jouduin lähtemään keikalle itse, mu-

kaani sain vain iPhone 6+ -puhelimien ja pienen mikrofonin ns. nappimikkin. Tämän lisäksi minulle opetettiin muutamassa minuutissa matkapuhelimen kameran toiminta ja materiaalin siirto. Tilanne oli jännittävä, mutta uskoin selviytyväni, koska olin aiemmin työskennellyt Ylen Pohjanmaan uutisissa, jossa olin kuvannut ja editoinut. En siis ollut tyhjän päällä, vain väline oli uusi.

Palattuani keikalta kotiin istuin sohvalle ja aloin editoida muutaman A4-sivun mittainen ohje turvanani. Se sujui ja olin helpottunut, että pystyin tekemään kaiken kotona. Kaiken. Koin, että alalla on tapahtumassa sellainen muutos, jossa pitää olla mukana etujoukoissa.

Päädyin selvittämään, mitä mobiilijournalismi merkitsee muille kollegoille, mitkä ovat mobiilijournalismin uhat ja mahdollisuudet, ja minkälaisena kollegat näkevät median tulevaisuuden viiden vuoden kuluttua. Tutkielman tutkimusmenetelmänä toimii luontevasti teemahaastattelu, joka antaa haastateltavalle itselleen mahdollisuuden kuvailla tuntojaan ja työtään.

Tutkielman teoreettinen osuus heitti eteeni haasteita, koska mobiilijournalismista ei juurikaan löydy teoriaa tai tutkittua tietoa. Sen sijaan tietoa mediamailman muutoksesta tai mediamurroksesta on saatavilla. Tämän vuoksi tutkielman teoreettinen osuus keskittyy osin mediamailman muutokseen ja talouteen. Jyväskylän yliopiston tutkija Tero Uskali kirjoittaa kirjassaan *Jokapaikan journalismi*, että internet- ja mobiilitekniikan nopea kehitys mahdollistaa sen, että reaaliaikaiset datavirrattavoittavat kaikki missä ja milloin tahansa. Jokainen vastaanottaja voi olla myös näiden datavirtojen lähteenä tai vastaanottajana (Uskali 2013, 22).

Median muutos kertoo omaa kieltään myös siitä, miksi ja miten sisältöjä päädytään tekemään yhä vähemmällä väellä ja kevyemmällä kalustolla. Heikon taloustilanteen ei kuitenkaan pitäisi olla ainoa peruste siirtymisessä mobiilijournalismiin. Jos ja kun media- tai viestintätoimistoissa tehdään päätös mobiilista tekemisestä, sen opetteluun ja omaksumiseen tulee antaa riittävästi aikaa. Tässä opinnäytetyössä käyn läpi matkapuhelimella kuvatun videon kuvakerronnan perusteita, joten tarvittaessa työni voi auttaa myös matkapuhelimella kuvaamisen ja editoinnin opettelussa.

Toivon, että tutkielmani antaa alalla oleville journalismin konkareille uutta näkökulmaa omaan työhönsä, innostaa toimittajan uralle tähtääviä opiskelijoita ja inspiroi media- ja viestintäalan yrityksiä tarttumaan ennakkoluulottomasti uuden välineen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin.

I got my MoJo working.

2 Median muutos

2.1 Median käytön muutos

Suomalaiset käyttävät yhä enemmän aikaansa median parissa, etenkin sähköisen median parissa. Kuluttajat voivat katsoa, kuunnella ja lukea erilaisia sisältöjä erilaisten päätelaitteiden kautta. Voidaan sanoa, että median kuluttaminen on muuttunut vauhdilla. Ennen television ääreen keräännyttiin koko perheen voimin katsomaan ohjelmia. Sellaiset hetket ovat nykyään yhä harvemmassa. Poikkeuksen tekevät liki instituutio-naaliseen asemaan noussut Linnan juhlat, jota seurasi viime vuonna yli 2,6 miljoonaa katsojaa. Katsojia tv:n pariin vetää myös urheilu, kuten jääkiekon MM-kisat (Finnpanel 2016).

Etenkin nuorten median käyttö tapahtuu pääasiallisesti netin kautta. Alle 35-vuotiaista jokainen käyttää nettiä päivittäin, kertoo Tilastokeskuksen tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimus (Tilastokeskus 2017). Mobiililaitteiden käyttö on yhä yleisempää laitteiden yleistyessä kotitalouksissa. Näin ollen myös median käyttö siirtyy yhä enemmän mobiiliksi, eikä tv:n katselu ole enää sidottu aikaan ja paikkaan.

Mediamailman suurin muutos liittyy nopeuteen eli siihen, että tieto liikkuu nopeammin kuin ennen. Uutinen pitää saada nettiin nopeasti. Kun uutinen on päivän aikana kerrottu netissä, sitä on ehditty taustoittaa ja analysoida ja huomisen päivän lehti ehtinyt vanhentua.

Johanna Vehkoo kirjoittaa kirjassaan *Painokoneet seis*, että uutisbisneksen suurimmat ongelmat liittyvät yhteiskunnallisiin ja sosiaalisiin muutoksiin. Tällä hän tarkoittaa sitä, että medioiden, kuten sanomalehtien asema ihmisten arjessa on muuttunut ja muutoksella on vaikutusta myös sanomalehden yhteiskunnalliseen asemaan. Sanomalehteä ei enää luetakaan aamuisin, kuten ennen, vaan lukuhetki on siirtynyt iltaan. Siinä vaiheessa uutiset ovat ehtineet vanhentua, koska kuluttajat lukevat uutiset tuoreeltaan netistä. Osaltaan tähän muutokseen on vaikuttanut se, että lehden luku vie niin paljon aikaa, että sen lukeminen on jätetty hektisen päivän päätteeksi. (Vehkoo 2011, 205 – 206.)

Mediat yhdistyvät ja liukuvat lähemmäs toisiaan. Helsingin Sanomat ei ole enää pelkkä lehti, vaan digilehdessä on tarjolla myös liikkuvaa kuvaa ja ääntä. MTV Uutiset ei ole vain televisiossa näkyvä uutislähetys, vaan myös netin kirjoitettua tekstiä ja videoklippejä, ja sama pätee myös Yleisradion uutisten tarjontaan. Radiokanavatkaan eivät ole ainoastaan radioaalloilla kuuluvaa ääntä ja musiikkia vaan myös kuvaa, jota voidaan lähettää suoraan radiostudiosta ja sosiaalisen median kanaviin. Viestintämuotojen yhteensulautumista kutsutaan median konvergenssiksi. Tämä on jo muuttanut media-alaa, koska digitalisoinnin myötä sisältöjä välitetään erilaisten jakelukanavien kautta. (Nieminen & Pantti 2012, 70.)

Muutaman viime vuoden aikana on puhuttu paljon median kriisistä, kun kaupalliset mediatalot ovat taistelleet hiipuvan talouden kanssa. Heikkenevässä tilanteessa on turvauduttu lukuisiin yt-neuvotteluihin, jonka seurauksena on alalta hävinnyt satoja työpaikkoja. Journalisti-lehden (Kilpeläinen 2016) mukaan vuodesta 2008 alalta on hävinnyt yt-neuvotteluiden seurauksena keskimäärin 200 työpaikkaa vuodessa, eli vuoden 2016 loppuun mennessä työnsä on menettänyt 1 600 ihmistä.

Sosiaalinen media, kuten Twitter ja erilaiset blogit, toimivat hyvin julkaisualustoina. Siinä missä ennen tarvittiin julkaisija tai kustantaja, tarvitaan nyt vain omaa viitseliäisyyttä, sillä sosiaalisen median kanavat ovat ilmaiseksi käytettävissä, missä ja milloin tahansa.

Blogikirjoituksilla voidaan vaikuttaa ja vahvistaa samanhenkisten ihmisten tapaan ajatella asioita. Tieto ja tiedonvälitys ovat pirstaloituneet ja yhä enemmän tietoa luetaan internetistä. Sisältöä voivat tuottaa myös monet eri tahot. Kuluttajista ja passiivisista seuraajista onkin tullut joukkoviestinnän sisällöntuottajia. Internetin vuorovaikutteisia viestintämuotoja käyttävä avoin viestintä on saanut nimen sosiaalinen media. Esimerkkejä ovat wikit, blogit, teksti-, kuva- ja äänipalvelut, yhteiskalenterit ja näennäiskohtauksen paikat. (Nordenstreng & Wiio 2012, 11.)

Sosiaalinen media vaikuttaa myös toimitusten arkeen. Jutun julkaisun perusteena voidaan käyttää sitä, että jostain aiheesta on tullut suosittu sosiaalisessa mediassa. Juttua on joko jaettu poikkeuksellisen paljon, tai se on herättänyt muuten keskustelua. Mediatalojen rooli portinvartijoista on siis hiljalleen murentumassa ja tilalle on noussut sosiaalisen median tilanteiden raportointi. Kun toimituksissa ennen päätettiin, mistä asioista yleisölle kerrotaan, pohditaan toimitusten palaverissa yhä enemmän sitä mistä

asioista kahvipöydissä keskustellaan. On ehkä kuitenkin hyvä pohtia sitä, onko median tulevaisuuden ainoa tehtävä keskustelujen ja puheenaiheiden raportointi. Palaan tähän aiheeseen vielä jäljempänä.

2.2 Mediakentän muutokset

Tietoa ja informaatiota on vapaammin saatavilla enemmän kuin koskaan ennen. Tieto myös liikkuu paljon nopeammin kuin ennen. Ihmiset jakavat tietoa itsestään toisilleen enemmän kuin koskaan ennen.

Sosiaalisen median kautta ovat nousseet monien tietoisuuteen ainakin tubettaja Sara Forsberg, joka tunnetaan nimellä Smoukahontas. Hän pääsi videoidensa ansiosta luomaan kansainvälistä uraa Yhdysvaltoihin. Samoin on käynyt Instagramista kuuluisuuteen nousseen Benjamin Peltosen, joka tunnetaan nykyisin myös laulajana. Molemmat ovat luoneet omat kanavansa sosiaaliseen mediaan ja molemmilla on seuraajia satoja tuhansia. Sara Forsbergin suosituinta, muutama vuosi sitten julkaistua Youtube-videota on katsottu jo yli 17 miljoonaa kertaa.

Youtube on etenkin nuorten keskuudessa todella suosittu. Youtubeen säännöllisesti videoita lataavia kutsutaan tubettajaksi, ja osa, vaikkakin pieni osa, tekee videoita jo päätoimisesti ja saa siitä elantonsa. Lisäksi oman kanavan ylläpito voi poikia muita töitä.

Suomalaisista tubettajista esimerkiksi MTV:n kanavaperheeseen kuuluvalla Subilla nähtiin keväällä Lakon & Herban Boksi. Samat tubettajat nähtiin myös suosittun Possen juontajina syksyllä 2017. Tubettajien tuominen televisioon tuo kanavalle myös uusia nuoria katsojia television pariin. Vuonna 2014 nähtiin Soikku mukana Tanssii tähtien kanssa -ohjelmassa. Väitän, että monille Soikku oli tuntematon (myös tutkielman kirjoittajalle, myönnettäköön), mutta nuoret seurasivat idolinsa esityksiä ja ohjelmaa vanhempiensa kanssa. Samalla myös kanavan ja ohjelman nettisivuille saadaan enemmän liikennettä, kun joukossa on diginatiiveja.

Diginatiivi tarkoittaa henkilöitä, pääsääntöisesti nuoria ja nuoria aikuisia, jotka ovat eläneet ja käyttäneet tietokoneita ja internetiä koko ikänsä. Heillä ei ole kokemusta siitä, mitä oli elää ilman nettiä. Sanasta diginatiivi voidaan olla montaa mieltä. Helsingin Sanomissa (Tiainen 2017) tutkija Marja-Liisa Viherä sanoi, että koko sanan käyttö pitäisi

lopettaa, koska se antaa aikuisille mahdollisuuden ulkoistaa itsensä asiassa, jossa heillä kuitenkin olisi myös velvollisuus opettaa. Lapset, vaikkakin ovat näppäriä käyttämään laitteita, eivät vielä kuitenkaan ymmärrä, mitä kaikkea laitteilla voidaan tehdä. Siis myös aikuisten on hyvä tietää ja opetella käyttämään erilaisia päätelaitteita, jotka toimivat erinomaisina tietolähteinä.

Ennen sanomalehtiä ja televisiouutisia pidettiin oikean tiedon lähteenä. Vain parin viime vuoden aikana tilanne on kuitenkin muuttunut. Suomen taloudellisen taantuman ja koko Eurooppaa ravistelevan pakolaistilanteen vuoksi ovat jalansijaa saaneet myös omaa agendaansa ajavat mediat, kuten Magneettimedia ja MV-lehti. Julkaisut kutsuvat itseään vaihtoehtomediaksi ja nimittävät perinteisiä mediataloja, kuten Yleä, MTV Uutisia ja Helsingin Sanomia, valtamediaksi. Jo käsitteillä valtamedia ja vaihtoehtomedia pyritään luomaan uskottavuutta lukijoiden keskuudessa. Vaihtoehtomedia sanana antaa ymmärtää, että julkaisu tarjoaa jotain uutta ja vaihtoehtoista uutisointia perinteisen valtamedian sijaan.

Vaihtoehtomedia on terminä kyseenalainen, mutta sillä pyritään luomaan luottamusta vaihtoehtomedian lukijoille ja samalla luomaan epäluottamusta perinteisten mediatalojen tuotteita kohtaan. Todellista vaihtoehtoa journalismille nämä mediat eivät tarjoa. Ne ovat journalististen periaatteiden ulkopuolella, eivätkä kanna vastuuta julkaisemistaan sisällöistä. Näitä julkaisuja kriittisesti arvostelleet toimittajat ovat joutuneet kyseisten julkaisujen törkyjuttujen kohteeksi. (Juntunen 2015, 201.)

Raju vastakkainasettelu ja suoranainen hyökkääminen sähköpostitse ja sosiaalisen median kautta perinteisten mediatalojen työntekijöiden kimppuun sai päätoimittajat kirjoittamaan keväällä 2016 yhteisen kannanoton, jossa vedottiin yleisöön luotettavan median puolesta.

Me hyvää journalistista tapaa noudattavat päätoimittajat emme aio olla valemedian hiljaisia tukijoita ja myötäjuoksijoita. Sitoudumme oikeisiin tietoihin perustuvaan ja merkitykselliseen journalismiin. Kun tietoja pyritään tahallisesti hämärtämään tai vääristelemään, puutumme siihen omissa medioissamme. (Päätoimittajien kannanotto 1.3.2016.)

Päätoimittajat halusivat vedota oikean ja tarkastetun tiedonvälityksen puolesta valemediaa vastaan. Samaan aikaan Yhdysvalloissa vedettiin vaalivankkureita ja presidentiksi nousi Donald Trump, joka voitti Hillary Clintonin valitsijamiesvaaleissa. Presidentti Trump on syyttänyt Yhdysvaltojen isoja mediataloja valeuutisten levittämisestä, hän on

suorastaan ajautunut sanasotaan toimittajien kanssa. Puhumme totuuden jälkeisestä ajasta, vaikka tarkastettua ja tutkittua tietoa on saatavilla enemmän kuin koskaan. Siksi journalisteille ja journalistin ohjeisiin sitoutuneille toimittajille ja toimituksille on jatkossakin tarvetta.

2.3 Mediatalous

Kaupallisen median tarkoituksena on tuottaa rahaa omistajilleen. Vain alle kymmenen vuotta sitten sisällöntuottaminen oli omistajilleen hyvin tuottavaa toimintaa. Se huomattiin jo 1700-luvulla. Tuolloin Englannissa ilmestyi kokonaan ilmoitustuloilla katettu sanomalehti. Lehteä voidaan pitää nykyisten ilmaisjakelulehtien edeltäjänä. 1800-luvun alkupuolella puolestaan tulivat mahdolliseksi laajalevikkeiset päivälehdet, joita julkaistiin osakeyhtiöiden toimesta. (Nieminen & Pantti 2012, 53.)

Mediatalat tekivät vuosia hyvää tulosta, mutta uusia innovaatiota ei kuitenkaan tehty. Siitä huolimatta paperinen sanomalehti on pitänyt pintansa hämmästyttävän pitkään. Koska tilaajia on riittänyt, ei uusille innovaatioille ole ollut tarvetta. Netin yleistyessä 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa perinteiset ns. lehtitalot tarjosivat lehtien sisältöjään verkossa ilmaiseksi (Vehkoo 2011, 30 – 31). Sisällöltään lehdet eivät eronneet mitenkään toisistaan. Ei ollut tarvetta maksumuureille, koska mainosmyynti lehdistä veti ja tilaajia riitti. Vain muutama vuoden päästä tilanne oli toinen. Sanomalehtien levikit ovat laskeneet tasaisesti vuodesta 2010, selviää Media Audit Finlandin (2016) tilastoista. Poikkeuksen tekevät digilehdet, joita alettiin tilastoida erikseen vuonna 2011. Kasvuluvut olivat kovia, mutta edelleen painettu lehti on digilehteä suositumpi.

Tulonmuodostuksen kannalta voidaan ajatella, että mediatalat toimivat kaksilla markkinoilla, kuluttaja- ja mainosmarkkinoilla. Kuluttajamarkkinoilla kuluttajat ostavat mediatalojen tuotteita, esimerkiksi maksutelevisiota tai sanomalehteä. Mainosmarkkinoilla puolestaan mainostaja maksaa yleisöstä mediatalolle. (Nordenstreng & Wiio 2012, 42.) Kuluttajamarkkinoilla etenkin maksu-tv:llä on haasteita verrattuna naapurimaahan Ruotsiin. Suomalaiset kuluttajat ovat ruotsalaisia nihkeämpiä maksamaan televisiotarjonnasta. Tämä johtunee pitkälti siitä, että meillä on totuttu siihen, että ilmaisjakelukanavilta on aiemmin nähty esimerkiksi urheilua. Nyt urheilua on enemmän saatavilla maksua vastaan.

Mainosmarkkinoilla oman haasteensa, etenkin televisiokanavien puolella, tuo kanavatarjonnan kasvu. Digitan ylläpitämässä valtakunnallisessa antenniverkossa on 20 vapaasti jaettavaa kanavaa ja 46 maksutelevisiokanavaa. Tilastojen mukaan suomalaiset katsovat televisiota noin kolme tuntia päivässä, ja tuosta ajasta valtaosa kohdistuu vapaasti katsottaviin kanaviin (Digita 2.11.2017).

Mediaomistusten keskittymistä alettiin ennustaa 1990-luvun loppupuolella ja 2000-luvun alkupuolella. Nyt, kun lähes kaksikymmentä vuotta on kulunut, voimme todeta, että näin on käynyt. Keskittyminen näkyy erityisesti sanomalehdistön puolella, jossa etenkin Sanoma Media Finland ja Alma Media ovat kasvaneet. Sanoma on kasvattanut omistustaan myös radiokanavilla: niitä sillä on hallussaan peräti kuusi kappaletta. Televisiokanavia Sanomilla on yhdeksän kappaletta, tai oikeastaan kymmenen, mikäli mukaan lasketaan myös Nelonen HD. Näistä kanavista Nelonen, Jim, Liv ja Hero ovat vapaasti katsottavissa.

Maksullisuus on tullut myös sanomalehtien nettiversioihin. Helsingin Sanomat otti ensimmäisenä sanomalehtenä käyttöön niin sanotun maksumuurin vuoden 2012 lopussa. Maksumuuri mahdollistaa vain viiden artikkelin lukemisen viikossa ilmaiseksi, pois lukien jutut, jotka ovat vain tilaajien luettavissa. Helsingin Sanomien perässä myös monet muut päivittäin ilmestyvät sanomalehdet ovat siirtyneet samaan käytäntöön. Tilanne on hyvin ymmärrettävää, sillä levikkien laskiessa ei sisältöjä kannata antaa ilmaiseksi luettavaksi, sillä sisällön tekeminen maksaa.

2.4 Sosiaalinen media

Kansalaisen merkitys tiedonvälityksessä on kasvanut ja massojen toimiessa yhdessä, vaikutukset voivat olla todella merkittävät. Tästä osoituksena on vuoden 2011 arabikevät, joka myllersi arabimaissa. Sosiaalinen media valjastettiin vallanpitäjiä vastaan. Minkä luojina olivat erityisesti kansalaisjournalistit, joiden toimintaan media kiinnitti huomion. (Korpiola & Raita-aho 2017, 119.)

Sosiaaliseen mediaan ladattiin tuhansittain kuvia ja videoita. Pelkästään Egyptistä YouTubeen ladattiin noin 100 000 videota (Uskali 2013). Videoiden tulva ja sosiaalisen median aktiivinen käyttö herättivät myös kansainvälisen median. Henkilökohtaisella joukkoviestinnällä tavoitettiin maailmanlaajuinen yleisö. Samalla arabikevään tapahtumat

osoittivat, että kaikki, joilla on käytössään älypuhelin ja verkkoyhteys pystyvät, harjoittamaan joukkoviestintää.

Sama ilmiö toistui, kun Syyrian sodan melskeestä Alepposta alkoi tviittailla 7-vuotias tyttö Bana al-Abedi ja media alkoi seurata hänen viestittelyään. Tytön ja perheen tavoitteena oli herättää keskustelua Syyrian sodasta ja ihmisten hädästä sodan keskellä. Tyttö perheineen pääsi Syyriasta turvaan Turkkiin. Banan Twitter-tilillä seuraajien määrä on noussut viestien myötä yli 360 000:n. (Korpiola & Raita-aho 2017, 120, 126–127.)

Sosiaalisen median voima on kiistatta merkittävä, ja sitä voivat käyttää hyväkseen myös hallitsijat, eivät ainoastaan kansalaiset. Esimerkiksi Kiinassa valtionhallinto estää kansalaisten vapaan internettin käytön ja vieläpä länsimaisten yhtiöiden avustuksella (Seppänen & Väliaverronen 2015, 46). On kuitenkin yhä selvempää, että sosiaalisessa mediassa tapahtuva tiedonvälitys, niin sanottu henkilökohtainen joukkoviestintä, ylittää yhä useammin valtakunnallisen median uutiskynnyksen.

Kyseessä on käyttäjien luoma sisältö eli UGC (user generated content). Britannian yleisradioyhtiö BBC:llä on tähän jopa oma yksikkönsä UGC Hub, jossa työskentelevät journalistit etsivät verkosta uutiskuvia ja mielenkiintoisia silminnäkijähavaintoja esimerkiksi katastrofialueilta tai mielenosoituksista (Vehkoo 2011, 19).

Vastaavanlaista työtä tehdään myös Suomen toimituksissa, kun netistä bongataan esimerkiksi hyvä video tai joku muu tarina, henkilölle soimitaan, pyydetään haastattelua ja mahdollinen video myös toimituksen käyttöön. Täytyy muistaa, että kiinnostavat videot tai tarinat eivät aivan suoraan päädy uutissivustoille, vaan journalisti käsittelee ne julkaistavaan kuntoon. Tavallaan kyse on journalistisesta työstä, mutta toimittaja ei poistu ulos kohtaamaan ihmistä, vaan hoitaa kohtaamisen useimmiten puhelinsoitolla. Käyttäjän kuvaama video on raakamateriaalia, joka sitten editoidaan ja paketoitetaan julkaisukelpoiseksi.

Muutoksen taustalla on osittain se, että nuoret käyttävät sosiaalista mediaa vanhempia aktiivisemmin. Sisällöntuottaminen on olennainen osa sosiaalisessa mediassa toimimista. Voidaankin sanoa, että käyttäjistä on tullut tuottajia. Tälle roolille on etsitty sopivaa nimitystä, ja Janne Matikainen kutsuu sitä toimittamassaan kirjassa *Muuttuvat mediat – haasteelliset sukupolvet* kuratoinniksi. Yhdysvalloissa on tehty jopa journalistia

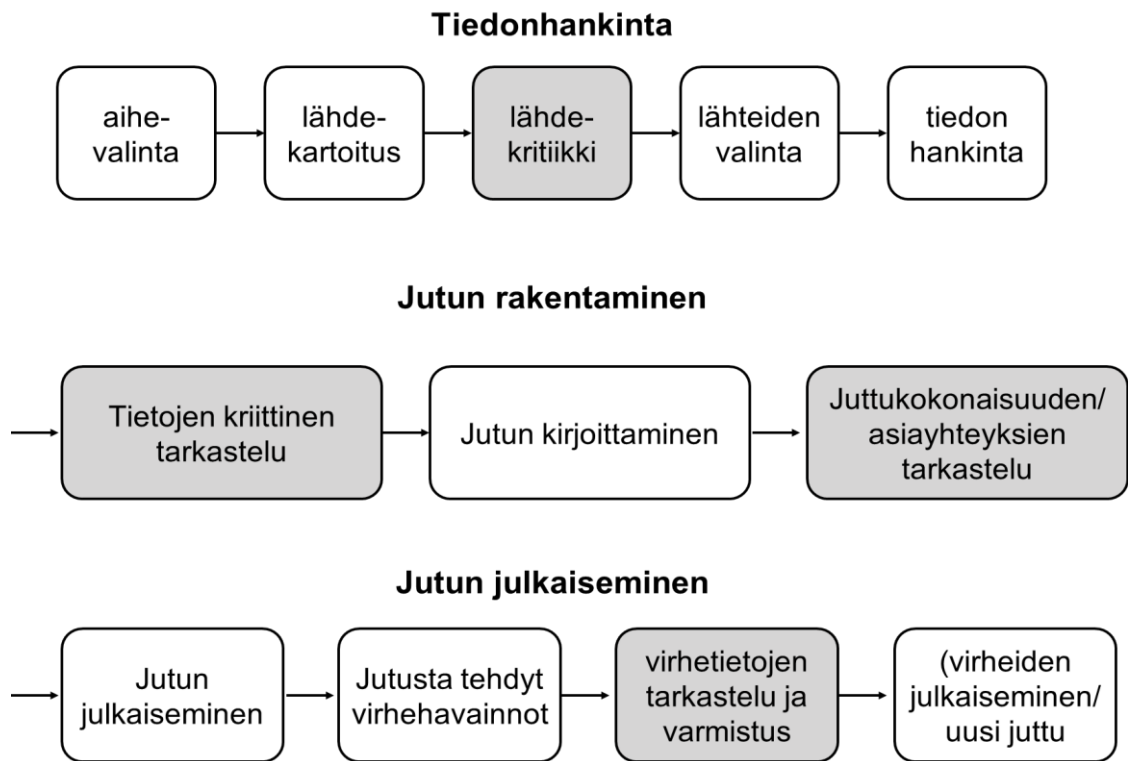
kokeiluja kuratoinnin pohjalta, mutta myös vapaaehtoisuuteen perustuen. Mediayrityksillä voi olla suuri houkutus siirtää sisällöntuotantoa suoraan yleisölle, mikä tuottaa kustannussäästöjä. (Matikainen 2011, 27.)

2.5 Journalismista ja uutiskriteereistä

Toimitusten ohjenuorana on vuosien ajan ollut objektiivisuuden ihanne. Tämän on koettu muodostuvan siten, että toimittajat pyrkivät raportoimaan asioista ilman henkilökohtaisia subjektiivisia kytkentöjä, näkemyksiä tai asenteita. Eli ympäröivästä todellisuudesta halutaan kertoa totuudenmukaisesti, yleispätevästi, asiallisesti ja puolueettomasti ilman henkilökohtaista kannanottoa. Objektiivisuus on mediatutkimuksen kiistanalaisimpia kysymyksiä. Pelkän objektiivisuuden sijasta toimittajia ohjeistetaan tavoittelemaan faktuaalisuuteen tietojen tarkastamisella ja tietojen välisiä ristiriitoja eliminoimalla. (Kuutti 2015, 12 – 13)

Voivatko mediatatolot siirtää sisällöntuotantoa suoraan yleisön tuottamaksi, kuten edeltävässä alaluvussa kirjoitin? Mielestäni näin ei voi tapahtua. Selvää on kuitenkin se, että sosiaalinen media syöttää juttuaiheita uutissivustoille. Jos sosiaalisen median päivitys on kerännyt paljon tykkäyksiä ja jakoja tai artikkeli on jollakin tavalla koskettava, sen perään todennäköisesti soitetaan ja tarina nousee jutuksi. Tämä tapahtuu sen vuoksi, että tunne vetää ihmiset lukemaan juttuja ja kävijämäärillä on vaikutusta mediatalojen ansaintaan. Sosiaalisen median syöttämissä jutuissa on omat ongelmansa. Yksi niistä on se, että juttua voi olla vaikea varmistaa mistään.

Heikki Kuutti toteaa kirjassaan *Todenmukainen journalismi*, että sosiaalinen media on muuttanut käsityksiä journalistisesta totuudesta. Siinä missä toimittajat ennen olivat niukkojen tietomäärien vartijoina ja tietoa tarjottiin passiiviselle yleisölle, hallinnoidaan nyt laajoja journalistisia sisältöjä, joiden paikkansapitävyyttä varmistetaan verkkoyhteisöjen kanssa. Journalistiselta toiminnalta edellytetään itsekuria ja tietojen varmistamista, sillä näiden asioiden on oltava journalismin arvo ja käytäntö. (Kuutti 2015, 14.)



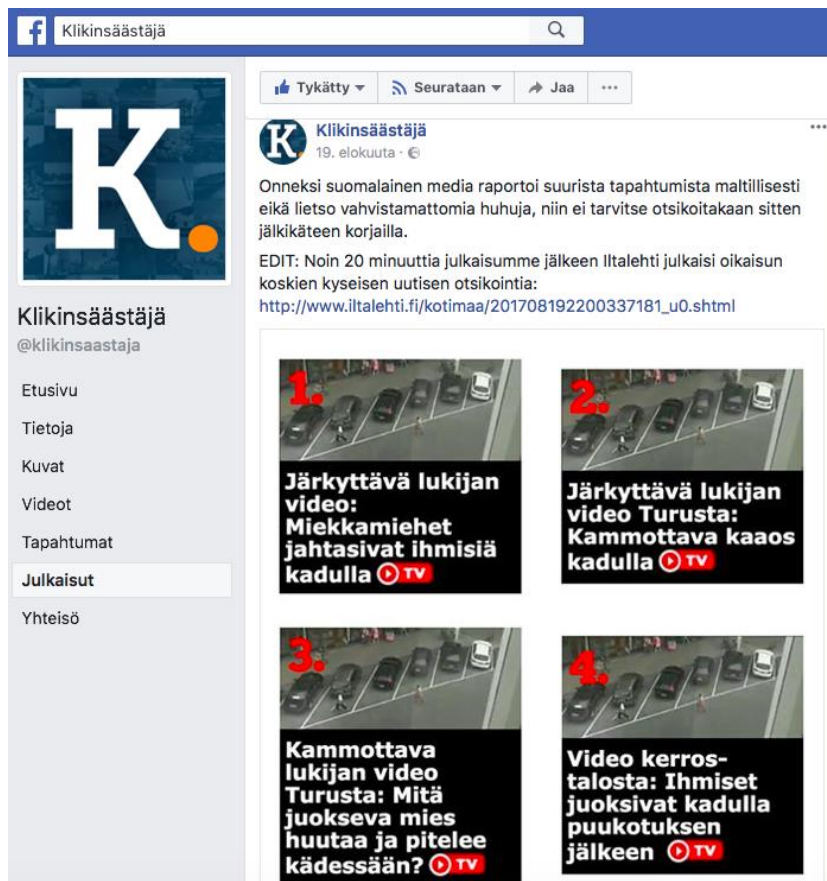
Kuvio 1. Heikki Kuutin kirjassa Totuudenmukainen journalismi kuvataan journalistinen totuusprosessi (Kuutti 2015, 25).

Toimituksissa olisikin syytä, kaiken kiireen keskellä, pitää journalistisesta totuusprosessista. Journalistinen totuusprosessi (Kuvio 1), korostaa lähdekritiikkiä, tietojen kriittistä tarkastelua, asiayhteyksien tarkastelua ja julkaisun jälkeisten virhetietojen tarkastelua ja varmistusta ennen jutun mahdollista oikaisua. Lähteiden kriittisessä tarkastelussa on arvioitava lähteiden merkittävyttä, olennaisuutta, riippumattomuutta, asiantuntemusta ja tiedontasoa. Lähteiksi on valittava riittävän luotettaviksi arvioidut lähteet. Jutun rakennusvaiheessa saatuja tietoja on tarkasteltava kriittisesti, silloin huomiota on kiinnitettävä tietojen laatuun, täsmällisyyteen, tarkkuuteen ja todistusvoimaan.

Juttukokonaisuuden ja asiayhteyksien tarkastelussa olennaisia arvioinnin kohteista ovat juttuun sisällytettyjen tietojen ja asiayhteyden riittävyys ja puutteet, keskinäiset painotukset, esitysmuoto sekä tulkintojen ja argumentointien näyttö (Kuutti 2015, 24 – 25). Jutun julkaisun jälkeen oikaistaan vain, mikäli jutussa on olennaiselta osin oikaistavaa väärää tietoa.

Journalistinen totuusprosessi kuvaa, miten totuudenmukainen juttu saadaan aikaiseksi aiheen ideasta lopulliseen muotoonsa. Prosessin aikana selvitetään faktat ja niiden

merkitykset. Totuudenmukaiseen tulokseen päästään, kun lähteet ovat monipuolisia ja luotettavia. Itse journalistisen toiminnan luotettavuutta heikentää olennaisten asioiden kertomatta jättäminen, stereotypiat ja merkitysten paisuttelu. Juuri sen vuoksi monet sosiaalisen median kautta poimitut jutut vääristävät todellisuutta. Jotkin tapahtumat voivat toimia esimerkkeinä, mutta ne on mielestäni tuotava laajempaan kontekstiin.



Kuva 1. Kuvakaappaus Facebookin Klikinsäästäjä-ryhmästä

Erityisen huolestuttavaa on, mikäli juttu julkaistaan vain yhden tarinan pohjalta eikä asiaa saada varmistettua esimerkiksi viranomaisten taholta. Tästä hyvä esimerkki on Turun puukotusisku (18.8.2017), jossa sosiaaliseen mediaan ladatusta videosta kauhistuttiin, koska siinä arveltiin usean ihmisen ajavan toisia takaa.

Facebookissa toimiva Klikinsäästäjä (kuva 1) ojensi 19. elokuuta 2017 ansiokkaasti Iltalehteä videon otsikoinnista (Klikinsäästäjä). Iltalehti (19.8.2017) julkaisi asiasta myös oikaisun (kuva 2), mutta virhe oli ehtinyt tapahtua ja tieto ihmisiä jahtaavista miekkamiehistä levitä, vaikka kyseessä olivat puukottajaa takaa ajaneet miehet.

Oikaisu Iltalehden julkaiseman videon otsikosta

Lauantai 19.8.2017 klo 12.54



Oikaisu liittyen Iltalehden virheelliseen otsikkoon Turun epäillyn terroriteon uutisoinnissa.

Iltalehti julkaisi perjantaina Turussa kuvatun lukijan videon, jossa ihmisiä juoksi kadulla puukotuksen jälkeen. Alun perin videon otsikossa kerrottiin silminnäkijän kertomaan vedoten, että videolla jahdattaisiin ihmisiä ja tulkittiin virheellisesti, että videolla näkyvä astalo olisi miekka.

Perjantai-iltana poliisi kertoi tutkivansa videon sisältöä, eikä yksityiskohtaisemmin vielä kommentoinut sen sisältöä. Poliisi kuitenkin vahvisti, että Turun keskustassa ihmiset puolustivat puukotuksen uhreja ja ajoivat epäiltyä pois.

LISÄÄ AIHEESTA

LUKIJAN VIDEO
TURKULAISEN
KERROSTALON
IKKUNASTA: IHMISET
JUOKSIVAT KADULLA
PUUKOTUKSEN
JÄLKEEN

Suosittele 61 Jaa



Kuva 2. Kuvakaappaus Iltalehden oikaisusta.

Tämä on hyvä esimerkki siitä, mitä tapahtuu, kun tunne alkaa viedä toimitusta. Uutinen oli poikkeuksellinen, ja ihmisiä pitäisi varoittaa keskustassa liikkuvasta puukottajasta, ja kaikki tieto mitä saadaan, on ensiarvoisen tärkeää ja julkaistava. Tässä tapauksessa toimituksessa olisi kuitenkin pitänyt pitää pää kylmänä ja pysyä faktoissa eikä lähteä levittämään tietoa, joka osoittautuu perättömäksi. Kuutti kirjoittaa kirjassaan, että mikäli jutussa on paikkansapitämätöntä tietoa tai jos juttukokonaisuus antaa virheellisen kokonaiskuvan, jutussa on virhe (Kuutti 2015, 22).

Miten tässä sitten olisi pitänyt toimia, kun kiinnostava kuvamateriaali on nähty sosiaalisessa mediassa? Olisi pitänyt miettiä, mistä kuva on peräisin, kuka on kuvaaja ja saako kuvaajan kiinni. Mitä hän kertoo ja kuinka luotettavana kertomusta voidaan pitää?

Eli tärkeimmässä asemassa on jo edellä mainittu lähdekritiikki ja sen luotettavuuden arvioiminen. Viime kädessä on maltettava odottaa viranomaisten varmistusta, ellei silminnäkijöiden havainnot anna riittävää tukea ja mikäli sitä saa, on mietittävä tuen riittävyys ja luotettavuus. Järkyttävissä uutistapahtumissa silminnäkijöiden kertomuksia on arvioitava ja muistettava, että ihmiset ovat hyvin todennäköisesti traumatisoituneita tai ainakin shokissa, mikä vaikuttaa asioiden tulkintaan ja kokemukseen tilanteesta. Turun puukotuksien uutisoinnista tullaan ihan varmasti näkemään tarkempia tutkimuksia tulevaisuudessa.

Äkilliset ja yllättävät uutistapahtumat ovat niitä, jotka nousevat aina uutissivustojen luetuimmaksi uutisiksi. Ne ovat myös niitä, joita television uutislähetyksissä katsomme lähetyksen alussa. Utiskriteerit määrittelevät toimituksen reagointia, utiskriteeristö on luotu yleisön halun pohjalta. Norjalaiset tutkijat Johan Galtung ja Marie Holmborg Ruge määrittelivät utiskriteereitä jo 1960-luvulla. Pitkälti niiden varassa asioista uutisoidaan vielä tänä päivänä. Galtungin ja Rugen utiskriteereitä on kaikkiaan 12 kappaletta. Näitä ovat kielteisyyys, tuoreus, läheisyys, yhdenmukaisuus, selkeys, odottamattomuus, superlatiivisuus, relevanssi, henkilöitävyys, eliittihenkilöt, edustavuus ja faktisuus. (Nieminen & Pantti 2012, 98-99.)

Nostan näistä nyt muutaman merkittävimmän kriteerin esiin ja käyn niitä läpi esimerkkien avulla. On selvää, että uutisessa toteutuu useampi kriteeri kuin vain yksi. Tärkeimpinä kriteereinä voidaan pitää tuoreutta, odottamattomuutta ja kielteisyyttä. Esimerkiksi terrori-iskut Euroopan alueella saavat paljon enemmän huomiota kuin iskut Irakissa tai vaikkapa Afganistanissa, näiden uutisoimattomuuteen vaikuttaa olennaisesti se, että maat ovat kaukana. Kun jokin asia tapahtuu meitä lähellä, se koskettaa enemmän kuin isku jossain muussa maassa, jossa kulttuurinen tausta on erilainen kuin eurooppalaisten kesken. Usein valtionjohtajat rientävät tuomitsemaan ja kommentoimaan Euroopassa tehtyjä iskuja iskuksi eurooppalaisia arvoja vastaan.

Valtion budjetista uutisoidessa taas muun muassa tuoreus ja relevanssi ovat olennaisessa osassa uutisoinnissa. Budjetista kerrotaan aina tuoreeltaan, ja se vaikuttaa laajasti yleisön elämään. Yleensä budjettia voidaan käydä läpi parikin päivää, jolloin sitä kommentoivat erilaiset henkilöt. Tällöin edustavuus voi astua yhdeksi kriteeriksi, esimerkiksi pääministeri tai vaikkapa Veronmaksajien keskusliiton toimitusjohtaja voivat tuoda juttuun merkittävyyttä.

Henkilöitävyys puolestaan toimii useimpien uutisjuttujen kriteereinä. Tämä tarkoittaa sitä, että uutinen esitetään henkilön kautta, jotta yleisö voi samaistua asiaan. Se kertoo yleensä vaikutuksista tavallisen ihmisen kautta. Näitä juttuja voivat olla erilaiset valtion maksamien tukien muutokset tai esimerkiksi työttömien tai opiskelijoiden arkea koskeva uutisointi. Henkilöitävyys on yleensä myös sosiaalisen median kautta nousevissa uutisoinneissa kriteerinä, jollakin on mielenkiintoinen tarina, yleensä jonkinlainen vääräryys tai koskettava tarina kerrottavanaan. Näitä kuitenkin harvoin sidotaan laajempaan kontekstiin eli asiayhteyksiin.

Eliittihenkilöt-kriteeri taas kertoo, että uutinen on arvokas, jos siihen liittyy kuuluisa tai jollakin tavalla merkittävä henkilö. Tästä oiva esimerkki on mielestäni pääministeri Juha Sipilän perheen osallisuus niin sanotussa Katera-jutussa. Itse uutisessa ei ollut kyse yhteiskunnallisesti kovin merkittävästä asiasta: Sipilän perheen omistama Katera Steel-yhtiö oli tehnyt noin puolen miljoonan euron kaupat valtion omistaman kaivosyhtiö Terärafamen kanssa. Asia on yhteiskunnallisesti kiinnostava, mutta sen merkitys kokonaisuudessa on kuitenkin aika pieni.

Uutisesta tuottuneena pääministeri otti yhteyttä jutun tehneeseen toimittajaan ja lähetti tälle kansalaisiltaan saamiaan sähköposteja, ja tämän lisäksi pääministeri otti yhteyttä Ylen johtoon (Suomen Kuvalehti 8.12.2016). Tässä kohtaa jutusta alkoi mielestäni paistaa uutinen, sillä pääministerin painostus vaikutti Ylen uutisointiin ja kyseenalaisti Ylen riippumattomuuden. Seuraukset ovat olleet merkittäviä. Osa toimittajista joutui lähtemään ja perässä myös päätoimittaja Atte Jääskeläinen. Lisäksi Yle sai Julkisen sanan neuvostolta langettavan tuomion journalistisen päätösvallan luovuttamisesta toimituksen ulkopuolelle: pääministerin soitto vaikutti uutisointiin (JSN 22.3.2017).

Journalismin kriisistä en kuitenkaan haluaisi puhua, sillä itse journalismi on vuosien saatossa muuttunut hyvin vähän. Uutisaiheet ovat uusiutuvaa luonnonvaraa, mutta miten työtä tehdään ja kuka siitä maksaa, on asia erikseen. Joukkotiedotusvälineet ovat menettäneet monopoliasemansa. Nouseeko tilalle uusia journalistisia instituutioita ja uudenlaisia journalismin käytäntöjä, sen meille näyttää aika (Väliverronen 2011, 31). Voisiko tätä aukkoa olla paikkaamassa mobiilijournalismi, jolla päästään ihmistä lähelle ja joka nopeuttaa tiedonvälitystä?

3 Mobiilijournalismi – Mitä se on?

3.1 Mobiilijournalismin määritelmä

Miten mobiilijournalismi tulisi määritellä? Toimittaja ja matkapuhelin, siinä on mobiilijournalismin ydin kaikessa yksinkertaisuudessaan. Kun toimittaja kerää työstettävän materiaalin eli haastattelut ja kuvituksen matkapuhelimellaan, voidaan puhua mobiilijournalismista. Jotkut laskevat mobiilijournalismiksi myös muulla pienemmällä kalustolla kuvattua materiaalia, esimerkiksi pienellä videokameralla kuvatut videot. Opinnäytetyössäni on kuitenkin tarkoitus käyttää mobiilijournalismi-termiä vain viittaamassa matkapuhelimella tallennettua ja editoitua materiaalia. Matkapuhelimella kuvattua materiaalia voidaan editoida matkapuhelimen sijasta myös kannettavalla tietokoneella tai vaikkapa iPadillä.

Matkapuhelimella voidaan tehdä kaikenlaisia mediasisältöjä, ja ne voivat sisältää kaikkia mediamuotoja eli videokuva, ääntä, valokuvia ja grafiikkaa. Näiden lisäksi matkapuhelinta voidaan myös käyttää striimaamiseen eli suoran lähetyksen tekemiseen, esimerkiksi uutislähetykseen tai mediatalon uutisten nettisivuille. Matkapuhelimen etu on se, että kalusto on hyvin kevyt ja sillä voidaan toimia sujuvasti yksin.

Mobiilijournalistin on helppo lähestyä haastateltavia. Tämä käy ilmi Reuters Instituten tutkimuksesta, joka julkaistiin myös BBC Academyn sivuilla blogikirjoituksena (Karhunen 18.5.2017). Tutkimuksessa testattiin kummalle kameraryhmälle, mobiilijournalisti vai tv-ryhmälle (kameramies ja toimittaja), ihmiset mieluiten antavat haastattelun. Tutkimus toteutettiin Suomessa Kampin kauppakeskuksessa. Sadasta ihmisestä mobiilijournalistille antoi haastattelun 34 prosenttia ja perinteiselle toimittaja ja kuvaaja -ryhmälle 21 prosenttia.

Samaisessa tutkimuksessa osalta haastateltavista kysyttiin, kummalle antaisivat haastattelun ja miksi. Mobiilijournalistille vastaamista pidettiin helpompana, koska haastateltavalle sai puhua kahden kesken. Eroavaisuuksia kuitenkin löytyi niin ikäryhmän kuin sukupuolen perusteella. Naiset vastasivat miehiä ahkerammin, ja alle 40-vuotiaat antoivat haastattelun mieluummin mobiilijournalistille kuin perinteiselle tv-ryhmälle. Tätä tulosta voi pitää luontevana, koska nuorille matkapuhelin on tutumpi kommunikaatiovä-

line kuin vanhemmalle väelle. Nuorilla myös videoiden kuvaaminen on arkipäiväistynyt sosiaalisen median myötä.

Mobiilijournalistit ovat pääsääntöisesti toisiaan mielellään auttavia. Yhteisöllä on Facebookissa oma, nykyisin jo avoin Mojocon-ryhmä, jossa jaetaan vinkkejä ja annetaan apua sitä kysyvälle. Monet myös jakavat siellä omia juttujaan ja kertovat, millä välinein juttu on tehty.

Vuonna 2015 MoJoCon-seminaarissa oli paikalla noin 500 mobiilijournalismin parissa työtä tekevää henkilöä, heistä valtaosa oli journalisteja. Seminaarissa lähes kaikki osallistujat ilmoittivat käyttävänsä Applen iPhoneja työssään. IOS-käyttöjärjestelmän dominointi journalistien parissa selittyy sen käytettävyydellä. Se on luotettava ja siihen on saatavissa erilaisia työtä helpottavia sovelluksia.

Mobiilijournalisteja voidaan myös hyvin kutsua moniosaajiksi. Kun toimittaja kuvaa, äänittää ja editoi itse, siinä on kysymys moniosaamisesta. Muutos alkoi jo 2000-luvun alussa, kun digitalisoituminen tuli voimakkaasti toimituksiin, etenkin Ylen maakunta-toimituksissa. Moniosaaminen alkoi terminä yleistyä säännöllisen alueellisen tv-uutistoiminnan myötä. Toimittaja Hannu Vähämäki kertoo Jari Pelkosen opinnäytetyössä, että monimediaalisuus sai alkunsa Yle Turun toimituksessa. Moniosaamista sisään ajettiin heti Lounais-Suomen tv-uutisten alku metreillä. (Pelkonen 2013, 10.)

Aloittaessani Turun Diakonia-ammattikorkeakoulussa medianomi-opinnot oli selvää, että kaikilla valmistuvilla olisi täydet valmiudet toimia ns. monimediatoimittajana toimituksissa. Tätä osaamista työpaikoilla myös välillä ihmeteltiin ja jopa vähäteltiin. Epäiltiin, että journalismin laatu kärsisi. Moniosaajuudesta tuli kuitenkin käytäntö, siitä tuli alueellisten tv-uutisten toimintatapa. Syntyi mediatoimittajia ja toimittajia, jotka kuvaavat ja editoivat itse omat juttunsa. Tähän työhön koulutettiin myös aiemmin kokemattomia radiotoimittajia (Pelkonen 2013, 12).

Tätä muutosta pääsin itse seuraamaan läheltä, kun työskentelin Yle Vaasan Pohjanmaan uutisilla. Pohjanmaan uutiset aloitti alueelliset tv-uutiset viimeisenä maakuntana. Siellä moniosaaminen oli arkipäivää. Totuin itsekkin käymään keikoilla yksin ja tarvittaessa pystyin toimimaan toisen toimittajan kuvaajana. Tästä samasta asetelmasta on kyse myös mobiilijournalismissa, mutta kamera on vain totuttua pienempi.

Nyt koen eläväni muutosaikaa uudelleen. Siirtyessäni Yleltä MTV Uutisiin kesätoimittajaksi 2007, lähdin aina juttukeikalle kuvaajan kanssa. Keikalta palattuani laadin jutun käsikirjoituksen, joka sitten valmistui editoijan kanssa uutisissa ajettavaksi jutuksi. Jutun valmistumiseen siis tarvittiin toimittajan lisäksi kuvaaja ja editoija, eli kolmen ihmisen työpanos. Nyt keikalle saatan lähteä yksin ja palattuani voin editoida materiaalin itse. Samalla valmistuu nettijuttu ja tarvittaessa myös ylimääräistä video-materiaalia nettiin julkaistavaksi. Eli tekstin lomaan voi sijoittaa tv-jutun lisäksi myös muuta video-materiaalia.

Uskali määrittelee mobiilijournalismin enemmän käyttäjän näkökulmasta, mutta periaate on, että väline on pieni, matkapuhelin tai tabletti ja jonka avulla voidaan tuottaa sisältöä mistä päin tahansa. Vaikka mediasisältöjä katsellaan yhä enemmän kannattavilla laitteilla, vain harvalla uutisorganisaatiolla on mobiilistrategiaa. (Uskali 2013, 53.)

Uskalin väite pitänee pitkälti paikkaansa. Saattaa olla niin, että viestintätoimistoissa matkapuhelimella kuvaamiseen on herätty voimakkaimmin kuin mediataloissa. Osaltaan tähän voi vaikuttaa se, että toimitusten henkilöstöä on vähennetty, eikä resursseja enää riitä suunnittelemaan työtä pitkäjänteisemmin saatikka sitten tekeviä käsipareja toteuttamaan mobiilijournalismia. Palaan tähän pohdintaan vielä myöhemmin.

Mobiilijournalismi on myös alati muuttuvaa, koska kehitys vie välinettä, matkapuhelinta ja sovelluksia kaiken aikaa eteenpäin. Kirjassa *Creative Mobile Media* Max Schleser, Gabriel Moreno Esparza ja Anandana Kapur sanovat, että matkapuhelimella kuvaaminen on jatkuvaa muutosta ja innovaatiota, johon vaikuttavat monet tekijät. Mobiilivideot vangitsevat usein hyvin arkisia hetkiä, mutta matkapuhelimella kuvattuna se voi näyttäytyä hyvin runolliselta (Schleser, Esparza & Kapur 2017, 193). Tähän on meidän monien helppo samaistua, kun seuraamme sosiaalista mediaa. Matkapuhelin saa monet tallentamaan arjen askareita tai arkisia tapahtumia, olimmepa sitten kävelyllä tai autopesulassa.

3.2 Mobiilijournalismin lyhyt historia

Olennainen osa mobiilijournalismin synnyssä on tietysti matkapuhelinten ja tietoverkkojen kehittyminen. Matkapuhelimet alkoivat kehittyä 1990-luvulla nopeasti Nokian johdolla. Kehitystä vauhditti entisestään internetyhteyksien paraneminen ja ensimmäisen älypuhelimien Nokia Communicatorin tulo markkinoille vuonna 1996. Uskalin mukaan

varsinainen läpimurto tapahtui kuitenkin langattomien laajakaista-verkkoyhteyksien ja iPhoneen tultua markkinoille vuonna 2007. Langattomien verkkojen kehittyminen mahdollisti niin sosiaalisen median reaaliaikaisen käytön kuin suorat videoyhteydet (Uskali 2013, 37).

Toimittajille teknologian kehittyminen on antanut mahdollisuuden tehdä työtä yhä tehokkaammin. Lennättimien kehittäminen mahdollisti toimittajan työn kauempaa ja huomattavasti nopeammin kuin aiemmin, jolloin tieto liikkui liikennevälineiden matkassa. Mobiilijournalismin kehittymiselle käänteentekevä hetki oli Applen iPhoneen tulo markkinoille noin kymmenen vuotta sitten. Se tarjosi toimittajille käyttäjäystävällisen puhelimen hyvillä ominaisuuksilla ja lukuisilla sovelluksilla. (Borum & Quinn 2016, 21.)

Borum ja Quinn kertovat kirjassaan, että Reuters oli ensimmäinen uutistoimisto, joka koulutti pienen joukon journalisteja vuonna 2007. Kaikki lähti siitä, että toimintatapoja haluttiin uudistaa tulevaisuutta ajatellen, mobiilitekeminen toi työhön kaivattua joustavuutta ja sujuvuutta, koska työväline on helppo kantaa mukana (Borum & Quinn 2016, 22). Reutersin panostus tulevaisuuteen kannatti. Matkapuhelinten kamerat kuvaavat, vain kymmenen vuotta myöhemmin todella korkealaatuista kuvaa, joka on julkaistavissa HD-tason televisiolähetyksissä.

Isojen uutistapahtumien yhteydessä ensimmäiset julkaistavat kuvat ovat matkapuhelimella kuvattuja. Onpa kyse ollut Pariisin iskuista, Nizzan terrori-iskuista, jossa rekka-auton eteni rantabulevardilla tai vaikka Brysselin iskuista. Matkapuhelin on nopea, ja sillä voi lähettää suoraa lähetystä vaikkapa saman tien. Pariisin iskujen jälkeen Brysselin terrorijahtia seurattiin jopa Periscope-lähetyksillä. Myöhemmin ihmiset alkoivat lähettää sosiaaliseen mediaan kissakuvia, koska viranomaiset pyysivät, ettei heidän operaatioistaan kerrotaisi sosiaalisen median kanavilla (mm. Savon Sanomat 23.11.2015).

Maailmalle leviävät ensimmäiset kuvat eivät kuitenkaan ole peräisin journalisteilta vaan tavallisilta kansalaisilta, jotka ovat toimineet nopeasti todistaessaan iskua tai nähdesään jotain muuta tavallisesta poikkeavaa. Pitääkö journalistien sitten olla huolissaan siitä, että kaikilla kansalaisilla kulkee mukana kamera? Ei tietenkään, tätä mieltä ovat myös Burum ja Quinn kirjassaan. Journalistilla on erilainen kyky jäsentää tietoa ja kertoa tarinoita kuin tavallisella kansalaisella. Väline itsessään ei tee kenestäkään journalistia. Taitoa tarinoiden kerrontaan ja työvälineen hallintaan pitää harjoitella, jotta lopputuote on laadukasta katsottavaa tai kuunneltavaa.

3.3 Sovellusten viidakko

Mobiilijournalistin tärkeimmät työkalut puhelimen, jalustan, mikrofonin ja valon lisäksi ovat erilaiset sovellukset. Jokaisella mobiilijournalistilla on omat suosikkinsa sovellusten joukosta. Kameran sovellus Movie Pro+:n lisäksi käytän videoiden editointiin puhelimen omaa iMovie-sovellusta sekä Luma Touch -sovellusta. Käytän editointiin kahta eri ohjelmaa, riippuen siitä mihin olen videota julkaisemassa. Tämä taas johtuu siitä, että puhelimen oma iMovie-editointiohjelma on hyvin nopea tapa editoida lyhyttä videota. Sen heikkous on kuitenkin siinä, ettei se tue television lähetystoimintaan vaadittavaa 25 kuvan sekuntinopeutta. IMoviella editoitu materiaali sopii kuitenkin todella hyvin esimerkiksi nettiin ja erilaisille somealustoille julkaistavaksi.

Somekanaville julkaistavien juttujen on hyvä olla tekstitettyjä, koska usein videoita voidaan katsoa äänettömänä. Tekstittämiseen voi käyttää esimerkiksi Graviie-ohjelmaa. Joskus tarvitaan luovaa ratkaisua esimerkiksi erilaisten videoiden otsikoiden tekoon. Tähän tarkoitukseen olen käyttänyt Legends-ohjelmaa. Siinä valokuvasta voi luoda videon, johon voi valita juttuun sopivimman otsikon. Vaihtoehtoja ei ohjelma anna rajattomasti, mutta luo kuitenkin videon nopeasti.

Joskus videoita pitää muokata nopeasti, jos esimerkiksi haastateltava syystä tai toisesta liikkuu haastattelun aikana liian keskelle kuvaa, tai kuvassa on näkyvillä jotain muuta epätoivottavaa. Näitä ongelmia voi korjata Video Crop -ohjelmalla.

Katsojan voi viedä suoraan tapahtumapaikalle esimerkiksi Facebookin live-lähetyksellä tai sitten voi käyttää LiveU -sovellusta, joka on myös ladattavissa sovelluskaupoista. MTV Uutiset on käyttänyt kyseistä sovellusta onnistuneesti keväästä lähtien. Tästä livestriimauksesta lisää myöhemmin omassa alaluvussa.

3.4 Mobiilijournalistin työkalut

Lukuisten sovellusten lisäksi mobiilijournalisti tarvitsee myös erilaisia välineitä, jotta sekä kuva että ääni olisi laadullisesti hyvää. Mikrofoni, jalusta ja valo, ovat kolme tärkeintä välinettä, jotka tulisi olla matkassa.

Kolmesta välineestä nostan tärkeimmäksi mikrofoniin, koska huono äänenlaatu esimerkiksi haastattelussa voi pilata koko jutun. Mikrofoneja on hyvä erilaisia. Suuntamikrofonit tallentavat ääntä suoraan edestä. Suuntamikrofoni on käytännöllinen esimerkiksi kuvattaessa vaikkapa ompelukonetta tai nopeissa haastatteluissa esimerkiksi gallup-haastatteluissa.

Pidemmissä henkilöhaastatteluissa suositellaan käytettäväksi nappimikrofonia, jonka voi kiinnittää esimerkiksi haastateltavan kaulukseen. Molemmat mikrofonit kiinnitetään puhelimen niin sanottuun kuulokereikään. Uusimmissa iPhoneissa tätä kuulokereikää ei enää ole, mutta puhelimeen on mahdollista saada lightning-aukkoon sopiva sovitin, joka mahdollistaa 3,5 mm liittimen käytön. Nappimikrofoneja on myös saatavana langattomina, jolloin haastateltava voi liikkua vapaammin esimerkiksi esitellessään jotain asiaa. Langattomien mikrofoniin asentaminen vie kuitenkin hieman enemmän aikaa kuin langallisten mikrofoniin käyttöä, koska yhteyden muodostaminen mikrofoniin lähettimen ja vastaanottimen välillä vie hetken. (Borum & Quinn 2016, 139)

Jalusta voi olla joko yksijalkainen monopodi, kevyt kolmijalka tai gimbaali. Jalustat helpottavat kuvaamista, koska niiden avulla kuvasta tulee vakaampaa. Mikäli jalustaa ei ole, voi tukea hakea vartalosta, mutta se ei ole kuitenkaan yhtä vakaa, kuin jalustalla kuvaaminen.

Monopodi kulkee kätevästi mukana, koska vie huomattavasti vähemmän tilaa kuin kolmijalka. Monopodin kanssa myös mahtuu kätevämmiin ahtaisiin tiloihin. Sen heikkous on kuitenkin haastattelutilanteissa, jossa horisontti on haasteellisempaa pitää vaate-
rissa.

Kolmijalka toimii keikalla kuin keikalla erinomaisesti. Jalat koottuna yhteen se myös toimii samalla tavalla kuin monopodi, mutta vie hieman enemmän tilaa. Se on myös usein painavampi kuin pelkkä monopodi. Henkilöhaastatteluissa kolmijalan käyttö on parempi vaihtoehto kuin monopodi, koska haastateltava pääsee hyvin kameran toiselle puolelle ja molemmat kädet jäävät vapaiksi, mikäli myös toimittajalla on nappimikrofoni. Kolmijaloista on olemassa myös erilaisia pöytäversiota, jotka ovat käteviä käyttää esimerkiksi tiedotustilaisuuksien kuvaamiseen.

Gimbaalit puolestaan ovat niin sanottuja kuvan vakauttamiseen tarkoitettuja jalustoja. Ne soveltuvat erinomaisesti esimerkiksi kuvaamiseen liikuttaessa. Gimbaalit vaimentavat liikkumisesta kuvaan aiheutuvaa värinää ja heiluntaa. DJI Osmo Mobilen saa tarvittaessa myös kiinni suoraan jalustaan. Kyseisellä laitteella on myös oma sovelluksensa, jonka avulla sen saa seuraamaan tiettyä kohdetta. Tämä ominaisuus voi olla erinomainen esimerkiksi juontojen teossa, jossa toimittaja voi liikkua ja samalla kamera seuraa automaattisesti toimittajaa.

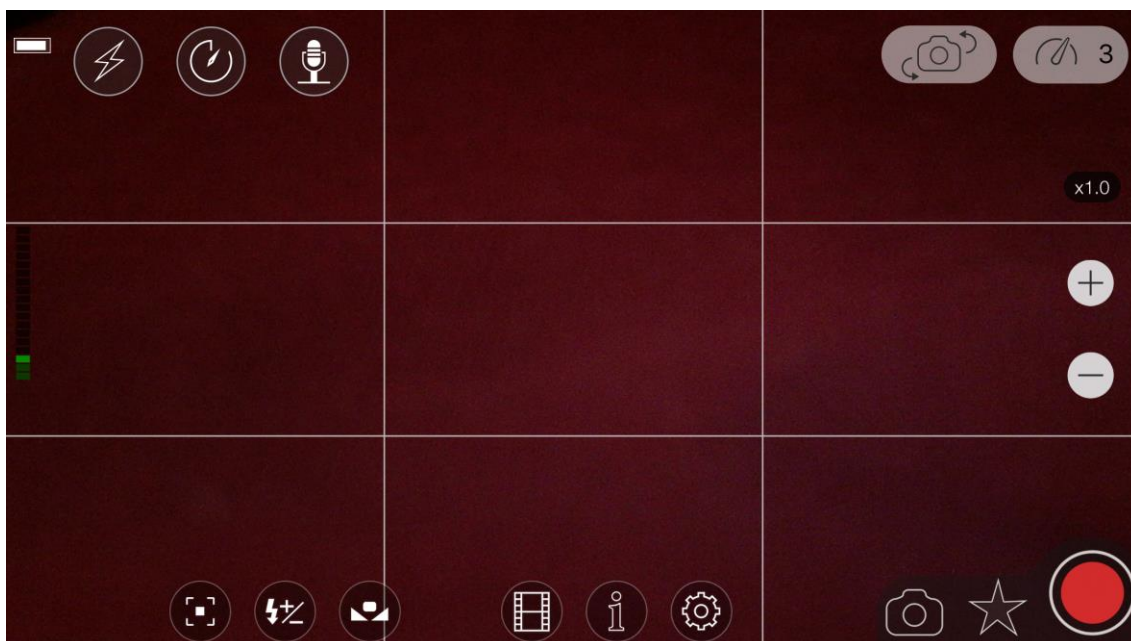
Puhelimen saa parhaiten kiinnitettyä jalustaan erilaisten tukien kanssa. Yksinkertaisin tuki on ns. ShoulderPodin g1, jonka saa kiinni kaikkiin 1/4 ruuvilla varustettuihin jalustoihin (ShoulderPod). Samalta valmistajalta löytyy myös erilaisia muita osia, joilla saa rakennettua itselleen sopivan mallin.

Jokaisen mobiilijournalistin laukusta tulisi myös löytyä valaisin. Monet valaisimet ovat pieniä ja soveltuvat hyvin mobiilikäyttöön. Lisävaloa tarvitaan, kun joudutaan kuvaamaan hämärissä tiloissa, sillä matkapuhelimien valoteho on hyvin vaatimaton. Parhaimmat valot ovat sellaisia, jotka on varustettu valon kirkkauden säätimellä. Myös valon lämpötilan säätäminen voi olla joskus tarpeellista, osassa lamppuja sen voi tehdä erillisellä kalvolla ja osassa taas on tähänkin oma säätimensä.

3.5 Kuvaaminen ja kuvakerronta

Vaikka mobiilijournalismi on välineenä uusi, sitä säätelevät samat kuvauksen säännöt, jotka ovat olleet vuosia käytössä. Kuvan, niin valokuvan kuin videon, sommittelussa on edelleen käytössä kultainen leikkaus. Matkapuhelimesta saa päälle myös apuviivat, jotka auttavat kuvan sommittelussa (kuva 3).

Kuvaukseen suositellaan käytettävän matkapuhelimen oman kameran sijasta kamera-sovelluksia, kuten Filmic Pro -sovellusta (Borum & Quinn 2016, 73). Tämä johtuu siitä, että iPhone'n oma kamera on toiminnoiltaan hyvin pitkälle automatisoitu, eikä sen kanssa pysty kuvaamaan yhtä tarkasti kuin kameran sovellusten kanssa. Puhelimen oma kamera ei myöskään tue 25 kuvaa sekunnissa nopeutta, jota vaaditaan tv-lähetyksissä julkaistavan kuvan nopeudeksi.



Kuva 3. Näkymä Movie Pro+ -kameran sovelluksesta apuviivoineen, jotka voivat aluksi helpottaa kuvien sommittelussa.

Sovellukset myös mahdollistavat monipuolisemman kuvan kontrolloinnin muun muassa valaistuksen ja valkotasapainon. Lisäksi kamerasovelluksissa on kuvan tarkennuksen kanssa monipuolisempi toimia, sen saa joko automaatile tai manuaalille. Manuaalinen vaihtoehto on hyvä, koska silloin kuvaaja voi itse säätää tarkkuuden oikealle kohdalle, eikä kamerasovellus korjaa sitä automaatiolla. Sen käyttö muistuttaa enemmän oikealla videokameralla kuvaamista.

Kuvassa 3 näkyy Movie Pro+ -sovelluksen näkymä. Osa mobiilijournalisteista käyttää myös FilmicPro -sovellusta. Kuten edellä olen todennut, jokainen mobiilijournalisti löytää oman suosikkinsa sovellusten joukosta. Tärkeimmät painikkeet tässä ovat salaman kuva ylhäällä vasemmalta, josta saa päälle puhelimen oman valon, eli salaman. Keskimäinen on ajastin ja kolmantena tosi tärkeä äänentason säädin. Sitä painamalla voi äänen tasoa joko nostaa tai laskea. Kuvan vasemmassa laidassa näkyy äänentason mittari. Sitä tarkkailemalla näkee, millä tasolla ääni tallentuu. Tätä ominaisuutta ei ole puhelimen omassa kamerassa, vaan siellä äänen säätäminen tapahtuu puhtaasti automaatiolla.

Alhaalla vasemmalla ensimmäisen painikkeen alla on kuvan tarkennus, sitä painamalla saa vaihtoehtoiksi automaattisen tarkennuksen, tarkennuksen lukituksen ja tarkennuksen manuaaliseksi. Kuvatessa olen usein käyttänyt manuaalista tarkennusta, koska

sen kanssa saa otettua kuvaa, jolla voidaan luoda syvyysvaikutelmaa. Eli otetaan etualalle jotain mielenkiintoista ja sitten siirretään tarkennuspiste kauemmaksi, jolloin etuala jää sumeammaksi. Kolmannessa painikkeessa on valkotasapainon säädin. Tälle ominaisuudelle on käyttöä, jos kuvataan esimerkiksi tilassa, jossa on paljon luonnonvaloa ja keinovaloa. Silloin esimerkiksi haastateltavan kasvojen väri on hyvä tasapainottaa ottamalla oikea valkotasapaino. Puhelimen oma kamera toimii tässäkin pitkälti automaatiolla tai valkotasapainon säätäminen on paljon vaikeampaa.

Kuvaamisessa on hyvä pitää mielessä, mitä haluan kuvakerronnalla kertoa, miten esitelen paikan, ympäristön, henkilön ja kuinka tarinaa viedä eteenpäin. Kännykällä kuvaamisessa ennakkoon suunnittelu korostuu, koska tallennustila puhelimessa on videokameraa pienempi, tämä vaikuttaa siihen, kuinka paljon on mahdollista kuvata. Saman olen todennut käytännön kautta myös itse, kuvaa on otettava vain sen verran kuin tarvitsee, harkitusti mutta silti riittävästi. Samalla materiaalin editointi myös helpottuu, koska videomateriaalia ei ole niin paljon kahlattavaksi. Ennen kuvaamista on kuitenkin matkapuhelin muistettava laittaa lentotilaan. Tällä varmistetaan se, ettei kuvaan ja ääneen tule häiriötä.

Kuvakerronnassa on hyvä muistaa yleiskuvan, laajakuvan, kokokuvan, laajan puolikuvan, puolikuvan, puolilähikuvan, lähikuvan ja erikoislähikuvan lisäksi liikkeitä pannaus ja tilitysaus. Pannaus tarkoittaa sitä, että kamera liikkuu horisontaalisesti ja tilitysaus sitä, että kamera liikkuu pystysuunnassa suhteessa kuvattavaan kohteeseen. Mobiilijournalisti Robb Montgomery kouluttaa journalisteja mobiilikuvaamisen ja -editoinnin saloihin. Hänen mukaansa jo kuudella kuvakoolla voi tehdä julkaisukelpoisen videon. Montgomery kutsuu tätä kuvakerronnan tekniikkaa kuuden kuvan kaavaksi (Montgomery, 26.4.2016.)

Montgomeryn kuuden kuvan kaavasta voi ajatella löytyvän yleiskuvan, laajan kuvan, lähikuvan, ja erikoislähikuvan, mutta hän on nimennyt kuvat toisin. Montgomeryn kuuden kuvan kaava pitää sisällään kuvaa käsistä, kuvaa olkapään takaa, laaja yleiskuva, kokokuvan, neutraalin kuvan (vain paikka, ei välttämättä ihmisiä) ja näiden lisäksi jotain luovaa kuvaa, esimerkiksi erikoinen kuvakulma (Montgomery, 26.4.2016.)

Koska olen saanut myös koulutusta kuvaamiseen, olin ensin epäuskoinen Montgomeryn kuuden kuvan kaavasta. Nyt kuitenkin olen vakuuttunut miehen olevan oikeassa. Nämä kuusi kuvaa toimivat hämmästyttävän hyvin etenkin matkapuhelimella kuvatu-

sa jutuissa. Uskon sen johtuvan siitä, että juuri nämä kuvat tuovat matkapuhelimella kuvaamisen hyvä ominaisuudet esille. Puhelimella pääsee helposti lähelle, mutta monet kameraliikkeet ja etenkin zoomaukset ovat haasteellisia, koska matkapuhelimen optiikka ei ole videokameran tasolla. Siksi kuvaajan on liikuttava itse lähelle.

Haluan esitellä seuraavaksi kuusi kuvaa (kuva 4, kuva 5, kuva 6, kuva 7, kuva 8, kuva 9) videosta, jonka olen kuvannut vapaa-ajallani käyttäen Montgomeryn kuuden kuvan kaavaa. Video kertoo joulukuusen hakemisesta metsästä. Koska työssäni mobiilijournalismia on vielä aivan liian vähän, kuvaan paljon vapaa-aikanani.



Kuva 4. Lähikuva kasvoista.



Kuva 5. Yli olan kuvattu otos, jossa henkilö sahaa kuusta. Jos tätä kuvaa vertaa kasvoin, ne leikkautuvat hyvin yhteen, koska kuvakulma on kokonaan uusi, vaikka ovat hyvin lähellä kuvakoon suhteen toisiaan.



Kuva 6. Erikoinen kuvakulma: kuusen kaatajat ylittävät kaatuneen puunrungon, ns. sammakokoperspektiivi.



Kuva 7. Yleiskuva, jossa näytetään laajemmin missä ollaan, ja toisaalta myös voidaan esitellä videolla esiintyvät henkilöt



Kuva 8. Kuvaa käsistä, tämä kuva voisi olla vielä tiiviimpi. Tästä kuvasta on hyvä ottaa käänkö vaikkapa kasvoihin.



Kuva 9. Neutraali yleiskuva, joka on leikattavissa mihin väliin tahansa.

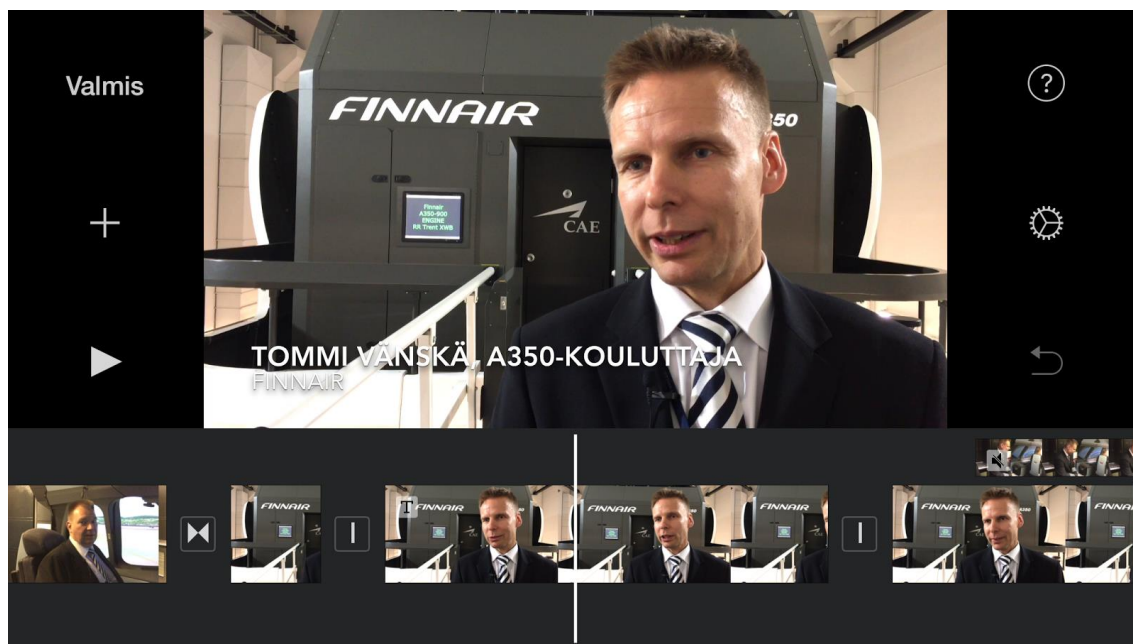
Kuvaamisessa on myös hyvä muistaa, että kuvaa on riittävästi. Itse keikoilla käydessäni yritän aina rauhoittaa mielen, jotta myös kuvista tulisi mahdollisimman rauhallisia. Hosumalla kännykän kanssa kuvaaminen kostautuu nopeasti, koska matkapuhelin ei juurikaan anna anteeksi kuvaajan tekemiä virheitä. Pienet kameran liikkeet kuten käsistä aiheutunut värinä näkyvät kuvissa helposti. Jalustat ja tarvittaessa oman vartalon käyttö auttavat kuvan vakauttamisessa. Ongelmia tulee etenkin liikkeessä, kuten tilityksessä ja pannauksessa. Näissä kuvissa kannattaa muistaa ottaa ennen liikkeen alkua riittävästi paikalla olevaa kuvaa, niitä voi tarvittaessa käyttää yksin, jos ei käytä liikettä. Ennen liikettä kannattaa laskea rauhallisesti viiteen, jotta kuvaa tulee riittävästi.

3.6 Mobiililaitteella editoiminen

Kun kuvatut materiaalit ovat koossa on aika synnyttää tarina, joka on kaikessa hiljaisuudessaan muhinut kuvatessa. Tarinan saattamisessa oikeaan olomuotoonsa matkapuhelimella on jotain todella maagista. Siinä on oma viehätöksensä. Olen huomannut, kuten monet muutkin mobiilijournalistit, että matkapuhelimella kuvatut materiaalit tulevat yleensä liki kaikki käytettyä.

Se mihin aion jutun julkaista, vaikuttaa paljon, miten lähden juttua editoimaan. Lyhyt kommentti sosiaaliseen mediaan ei vaadi paljoa, koska ilmaisu voi olla huomattavasti

suoraviivaisempaa. Pidempi tarina, esimerkiksi nettiin julkaistavaksi vaatii enemmän. Sama pätee myös tv-jutun julkaisussa. Julkaisualusta vaikuttaa usein myös siihen, millä editointiohjelmalla aion jutun leikata. Sosiaaliseen mediaan ja nettiin on ehdottomasti nopein tapa julkaista iPhone'n omalla editointiohjelmalla iMovie. Mutta kuten aiemmin jo totesin, sillä editoitu materiaali ei sovellu käytettäväksi televisiossa.



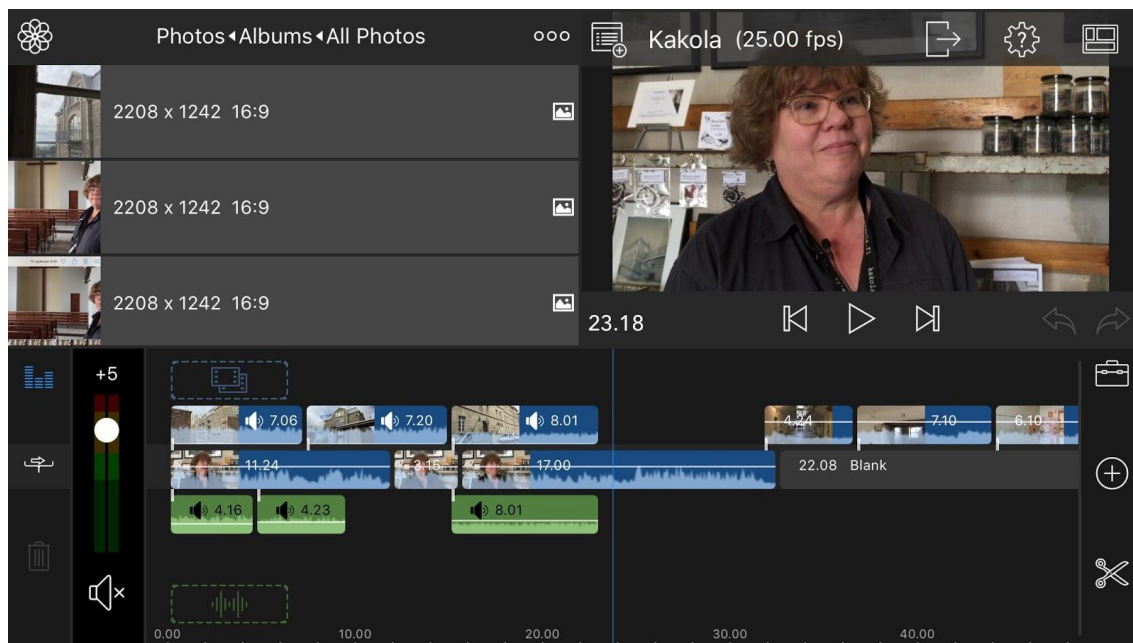
Kuva 10. Näkymä iMovie editointiohjelmasta.

Kuvassa 10 näkyy, miltä näyttää iMovie-ohjelma, jolla editoin kestoltaan noin 1,30 minuuttisen jutun MTV Uutisten nettisivuille 31.3.2017. Samasta materiaalista tehtiin televisioon myös sähkösatunen, joka tarkoittaa sähköttä ja sen perässä lyhyttä haastattelun kommenttia. Kävin mojo-keikalla testaamassa Finnairin uutta A350 lentosimulaattoria. Kuvausolosuhteiltaan simulaattori oli kännykälle erittäin haastava johtuen siitä, että matkapuhelimen kameran valoteho on melko olematon.

Editointiohjelma iMovieissa juttua rakennetaan paksuimmalle aikajanelle, eli timelinelle. Sen päälle voidaan rakentaa kuvituskuvaa, joka näkyy pienempänä aikajanan yläpuolella oikealla. Tällä editointiohjelmalla rakennan yleensä jutun niin, että tuon kaiken materiaalin ensin aikajanelle ja sitten leikkaan niin, että jäljelle jää vain haluamani satsat.

Hieman pidemmät jutut, jotka vaativat monipuolisempaa editointia, esimerkiksi äänten vuoksi, käytän LumaFusion -editointiohjelmaa. Se muistuttaa ulkoasultaan tietokonei-

den editointiohjelmia ja on myös todella monipuolinen. Siihen saa lisättyä ääniraitoja ja kuvituskuviin tarkoitettuja raitoja enemmän kuin mihinkään muuhun mobiiliin editointiin tarkoitettuihin sovelluksiin.



Kuva 11. LumaFusion editointiohjelmaan voi lisätä enemmän ääni- ja kuvaraitoja kuin mihinkään muuhun matkapuhelimen editointiohjelmaan.

Erityisesti äänen editointi on tällä sovelluksella huomattavasti helpompaa, koska äänen aaltomuoto on näkyvissä. Näin esimerkiksi kovan kolauksen tai muun kovan äänen saa helposti editoitua pois, tai tasoa laskettua juuri oikealta kohdalta niin, ettei sitä tarvitse etsiä useampaa kertaa pelkän kuulon ja hyvän onnen avulla. Tässä (kuva 11) MTV Uutisille tekemässäni Kakola-jutussa jouduin editoimaan hetkellisesti kovempia ääniä alemmas. Juttu on edelleen luettavissa ja katsottavissa MTV Uutisten nettisivuilla.

LumaFusion editointiohjelma vaatii enemmän harjoittelua kuin iMovie-ohjelma, jonka pystyy omaksumaan huomattavan paljon nopeammin. iMovien ominaisuudet ovat kuitenkin huomattavasti heikommat. Olennaisesti editointia helpottavat myös hyvät kuulokkeet, vaikka matkapuhelimen mukana tulevat kätevät nappikuulokkeet, jotka tarvittaessa toimittavat myös mikrofoniin virkaa, suosittelen hankkimaan hyvät koko korvan peittävät kuulokkeet, jotka estävät ulkopuolelta tulevia häiriöääniä nappikuulokkeita paremmin.

3.7 Livestriimaukset

Matkapuhelinverkkojen 4G-aikakaudella tiedonsiirron vauhti on lisääntynyt ja dataa pystytään siirtämään suuria määriä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin. Tekninen kehitys on mahdollistanut myös entistä useammin livestriimausten tekemisen eli suorien lähetysten lähettämisen nettiin, mutta tarvittaessa myös televisiolähetykseen matkapuhelimella.

Mobiilijournalismin eli mojo-tekemisen myötä on ymmärretty, että livestriimiä pystyy tekemään toimittajan omalla älypuhelimella. Paikalle ei siis enää tarvita erikseen kuvaajaa, satelliittioperoijaa, satelliittiauto, reppulinkkiä tai kuituyhteyttä. Nyt riittää, että paikalla on toimittaja. (Kujala 2017, 12.)

Livestriimauksella katsoja voidaan viedä suoraan tapahtumapaikalle, olipa se sitten tiedotustilaisuus, jokin iso yleistötapahtuma tai uutistapahtuma, esimerkiksi onnettomuus tai muu vastaava. MTV Uutiset on kevästä 2017 käyttänyt illan uutislähetyksissä ulkomaan suorissa toimittajien matkapuhelimia. Kaikki sai alkunsa siitä, että keväällä 2017 päätettiin kokeilla toimittajan iPhonella Washingtonista miten suoran teko onnistuisi ilman satelliittiyhteyttä. Kokeilu onnistui ja sen lisäksi huomattiin, että puhelimella toteutetun suoran viive oli yhteyden ja tv-lähetksen välillä oli selvästi lyhyempi. (Kujala 2017, 35.)

Kokeilusta on nyt tullut nopeasti käytäntö ja useimmat maailmalta Suomeen raportoivat käyttävät nimenomaan matkapuhelinta suorissa lähetyksissä. Aiemmin puhelimen kanssa välitetty kuva erottui edukseen, koska kuva oli HD-tasoista, kun taas uutisten kuva oli vielä kesällä heikompi laatuista SD:nä. Alkusyksystä MTV Uutiset kuitenkin siirtyi HD-aikakauteen ja ero suorien suhteen tasaantui. Toki on myönnettävä, että oman haasteensa tuovat ulkomaiden matkapuhelinverkot. Toisinaan kuva voi olla heikompa ja sen tiedetään johtuvat matkapuhelinverkkojen kapasiteetista, eli kuinka ruuhkaista verkossa on juuri suoran hetkellä. Pääsääntöisesti yhteydet ovat kuitenkin toimineet erinomaisesti. Ja jos kuvayhteys ei toimi on aina vaihtoehtona käyttää puhelinsuoraa. Tämän tekniikan käyttö on tuonut myös huomattavaa säästöä, koska satelliittiyhteyttä ei enää tarvita.

Ihan kaikkea ei kuitenkaan aina tarvitse striimata. Usein mediatalot striimaavat lähes samanlaista kuvaa kukin omaan kanavaansa esimerkiksi tiedotustilaisuuksista, joissa

on tulossa jotain kiinnostavaa, esimerkiksi tiedotustilaisuus Raaseporin onnettomuudesta, jossa varusmiehiä kuljettanut maastoajoneuvo jäi junan alle. Hyvä esimerkki on myös hallituksen infot lisäbudjeteista. Striimauksia on tehty myös oikeustaloista, joissa on ennakoitu oikeudenkäyntien alkamista ja siellä mahdollisesti käsiteltävistä asioista.

Kujala pohtii opinnäytetyössään, että perinteisten uutiskriteereiden lisäksi striimauksista päätetään visuaalisuuden ja kiinnostavuuden perusteella. Kiinnostavuus voi olla esimerkiksi aihe, joka herättää tunteita ja visuaalisuus voi jo itsessään olla kiinnostavaa (Kujala 2017, 44, 53). Selvää on kuitenkin se, että visuaalisuudella tarkoitetaan sitä, että striimauksessa olisi muutakin kuin puhuvia päitä. Toisaalta puhuvat päät voivat olla tulossa uudelleen, koska etenkin nuoret ovat jälleen tottuneet seuraamaan puhuvia päitä sosiaalisessa mediassa kuten Instagramissa.

Livestriimauksessa uusia mahdollisuuksia voi luoda myös vuorovaikutteisuuden lisääminen. Kujala pohtii opinnäytetyössään, olisiko striimauksien keskellä mahdollista yleisön päästä esittämään kysymyksensä esimerkiksi pääministerille kesken striimauksen ja antaa näin yleisölle mahdollisuuden osallistua (Kujala 2017, 49). Tämä voisi osaltaan lähentää median ja yleisön välistä suhdetta. Se antaisi katsojalle tunteen siitä, että sisältöön on mahdollista vaikuttaa ja tulla kuulluksi.

4 Mobiilijournalismi tekijöiden näkökulmasta

4.1 Tekijöiden taustat ja teemahaastattelut

Haastattelin tutkielmaani varten seitsemää ihmistä, jotka tekevät tavalla tai toisella töitä matkapuhelimella. Tavoitteena oli nimenomaan kerätä tietoa siitä, miten itse tekijät kokevat matkapuhelimella kanssa työskentelyn ja kuvaamisen, mitkä ovat heidän mielestään sen uhat ja mahdollisuudet ja miten he uskovat median muuttuvan seuraavan viiden vuoden aikana. Koska haastattelu koski mobiilijournalismisia, oli selvää, että haastateltavien piti tietää, mitä mobiilijournalismilla tarkoitetaan ja miten sitä toteutetaan.

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan pyritään kuvaamaan, ymmärtämään ja antamaan mielekäs kuva tutkittavasta ilmiöstä tai asiasta. Siksi on tärkeää, että haastateltavat tietävät ja heillä on kokemusta tutkittavasta asiasta. Siksi voidaan todeta, että kyseessä on eliittiotanta. Eliittiotanta on tutumpi määrällisen tutkimuksen puolelta, mutta toimii näin myös laadullisessa tutkimuksessa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 85-86.)

Haastateltavistani neljä oli naisia ja kolme miehiä. Taustaltaan kaikki ovat journalisteja, kahdella heistä on kokemusta myös kuvaajana työskentelystä ja kahdella muulla on kokemusta myös lehtitaloista. Yksi haastateltavista työskentelee nykyisellään viestintätoimistossa ja yksi kouluttaa mobiilijournalismia. Olen tavannut heidät kaikki työelämän kautta, joten heidän oli helppo kertoa kokemuksistaan.

Tutkimusmenetelmäni on siis laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus, jonka avulla pyrin löytämään vastauksia edellä mainittuihin kysymyksiin ja teemoihin. Koska tutkittavana olivat tekijöiden omat kokemukset, päädyin tekemään haastatteluja, koska haastattelut ovat joustavia ja tietoa pystyy tarvittaessa täsmentämään. Haastattelutilanne on joustava ja elää tarvittaessa haastateltavien mukana (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 2013, 204-205). Haastattelu oli myös itselleni luontevin tapa, koska teen sitä työkseni.

Olin ennakkoon laatinut kysymysrungon haastatteluja varten (Liite 1). Haastattelun edetessä kuitenkin piti usein kysyä jotain täsmentäviä kysymyksiä, jotta haastateltavan vastauksia sai syvennettyä tai kohdennettua tarkemmin. Lisäksi kysymyksien järjestystä oli luontevaa välillä muuttaa haastateltavan vastausten perusteella.

Tallensin haastattelut matkapuhelimen Røde-ohjelmalla, josta ne oli myöhemmin myös helppo litteroida eli kirjoittaa puhtaaksi. Ohjelma on ilmaiseksi ladattavissa ainakin Applen App Storesta. Se on mikrofoniin valmistajan Røden oma sovellus, mutta ei kuitenkaan vaadi mikrofoniin käyttöä.

Haastattelut tein pääsääntöisesti ihmisten työpaikoilla, koska ympäristö oli ihmisille tuttu ja turvallinen. Yksi haastatteluista tehtiin kahvilassa, mutta se ei häirinnyt haastattelutilannetta, eikä edes sen tallennusta. Haastateltavat saivat itse vaikuttaa paikkaan, jossa haastattelu tehtiin Hirsjärvi ja Hurme kirjoittavat kirjassaan *Teemahaastattelu*, että haastateltavan on hyvä itse päästä vaikuttamaan haastattelupaikkaan (Hirsjärvi & Hurme 2014, 74). Haastattelun kestot vaihtelivat 10 minuutista puoleen tuntiin.

Haastatteluiden litterointia lyhyet haastattelut helpottivat, mutta tietoa sain kuitenkin todella hyvin. Epäilen sen johtuvan siitä, että haastateltavat ovat viestinnän ammattilaisia, jotka pystyvät nopeasti tiivistämään sanomaansa ja tuomaan esiin kysymyksen kannalta olennaisimman tiedon. Eli vastaukset olivat tutkimuksen kannalta merkityksellisiä.

Hyvin varhaisessa vaiheessa huomasin, että haastattelujen määrän pitäminen alle kymmenessä olisi järkevää, koska haastateltavat puhuivat asioista hyvin samalla tavalla. Aineisto alkoi tukea itseään hyvin varhaisessa vaiheessa, vastaukset olivat hyvin samanlaisia, eli aineisto ns. kylläntyi.

Kylläntymisellä tarkoitetaan sitä, että aineisto alkaa toistaa itseään eivätkä haastateltavien vastaukset enää tuo mitään uutta tutkimuksen kannalta. Kylläntymistä ei kuitenkaan voi saavuttaa, ellei tiedä mitä aineistoista on hakemassa. Kylläntymistä ei voida yksiselitteisesti pitää riittävänä perusteena haastattelujen riittävyydelle, mutta mikäli aineistoista voidaan tehdä yleistyksiä, näin voidaan toimia. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 87– 89).

Vaikka haastatteluiden määrää voidaan pitää vähäisenä, se ei tarkoita sitä, että materiaalia olisi vähän. Se tarkoittaa sitä, että vastauksia kysymyksiin alkaa kertyä riittävästi (Hirsjärvi & Hurme 2014, 135). Toki haastateltavia olisi voinut olla enemmänkin, mutta mielestäni oli hyvä tavata jokainen ihminen kasvotusten ja keskustella aiheesta heidän kanssaan syvällisemmin.

Kaikki haastateltavat puhuivat mobiilijournalismista hyvin samalla tavalla. Suuria eroavaisuuksia, joilla olisi tutkielman kannalta merkitystä ei tullut. Joukko vaikutti olevan hyvin yhtenäinen, vaikka joukossa oli henkilöitä, jotka eivät ole koskaan tavanneet toisiaan tai keskustelleet mobiilijournalismista.

4.2 Mobiilijournalismi on tulevaisuutta

Kaikki haastateltavani olivat yhtä mieltä siitä, että mobiilijournalismi ottaa vasta ensimmäisiä askeleitaan, mutta uskoivat sen olevan mitä suurimmissa määrin tulevaisuutta. Toimitusten lisäksi mobiilikuvaamisen ja -editoinnin uskotaan olevan tulevaisuuden ratkaisu myös viestintäalalla laajemmin.

Viestintätoimistot ovat tulossa vauhdilla alalle sisällöntuottajina. Siitä kertoo myös se, että journalistiselta alalta on moni siirtynyt töihin viestintätoimistoihin. Myös yrityksiin haetaan viestintäosaajia, joilla on laaja-alainen kokemus ja kuvallista osaamista. On siis mahdollista, että tulemme näkemään yhä enemmän liikkuvaa kuvaa ja haastatteluja myös yritysten nettisivuilla tai esimerkiksi omilla YouTube-kanavilla.

Kasvavissa määrin, että kiinnostusta on tuolla viestintäpuolella. Alkuvaiheessa annetaan koulutusta asiakkaille sekä uutiskirjeisiin – ja someen olen mobiililla kuvannut ja leikannut, mutta aika harva taho on vielä itse valmis kuvaamaan ja editoimaan, mutta se kiinnostus siihen koulutukseen ja nopeaan tekemiseen viriää sitä myöten, kun sitä osaa asiakkailleen tarjota. (Mies 2)

Viestintätoimistojen asiakkaila on selvästi kiinnostusta viedä yrityksen viestiä asiakkailleen liikkuvan kuvan muodossa. Sitä halutaan opetella itse, ja opetuksesta ollaan valmiita maksamaan, jotta omaa viestintää saadaan tehokkaammaksi.

Osa haastateltavista oli myös sitä mieltä, että tällä hetkellä uutistoimituksissa tehdään mobiilijournalismia liian vähän:

Mun mielestä pitäisi rohkeammin mediataloissa nähdä se, että vaikka tuotetaan sitä perinteistä, olipa se sitten radio tai sanomalehti niin, nähtäisiin myös ne mahdollisuudet kertoa niitä tarinoita eri tavoin. (Nainen 3)

Mobiilijournalismin kaikkia mahdollisuuksia ei siis ole vielä toimituksissa hyödynnetty. Yksi haastateltavista aprikoi, että kyse voisi edelleen olla siitä, että matkapuhelinta ei vielä osata arvostaa välineenä. Asenne mobiilijournalismiin ei olisi niin hyvä kuin se voisi olla.

Mä luulen, että on aika paljon olemassa vielä tietämättömyyttä siihen, niinku joh-toportaassa. Tai siis tässä, jotka toimituksellisia tehtäviä jakaa, että ne ei oo ite niin tuttuja tai minkälaisia mahdollisuuksia tällä on ja tässä nyt vielä tämmönen murrosvaihe. (Nainen 1)

Joskus vois miettiä, että tarviiko meidän lähettää tuonne minkälainen kalusto. Välillä se voi olla tuplana, mutta välillä vois jättää sen tv-kameran pois keikalta ja Lähtee pelkästään ihan mobiilijournalismin välinein. (Nainen 2)

On niin paljon käyttämätöntä potentiaalia. Jotkut ovat hyvin haluttomia kokeilemaan sitä, mutta kun heillä on hyvä kokemus koulutuksesta, he innostuvat työstä. (Mies 3)

Toimituksissa siis ollaan kyllä havahduttu siihen, että mobiilijournalismi on tullut jäädäkseen, mutta siitä ei ole vielä tullut ainakaan uutistoimituksen arkipäivää. Ainakin näin näyttävät haastateltavat ajattelevan. Kyse ei siis ole journalistista työtä tekevien asenteesta. Ei ainakaan haastateltavieni kohdalla, koska se oli haastatteluun pääsyn edellytys, että haastateltava tietää mitä mobiilijournalismi on. Pikemminkin heitä voidaan pitää mobiilijournalismin edelläkävijöinä.

Kaikki siis kokivat, että saavat tehdä työtä mobiilijournalismin parissa, mutta toivoivat että sitä voisi olla enemmänkin. Uutistoimituksissa työskentelevät kokevat, että he ovat tavallaan tienraivaajina näyttämässä, miten työtä voitaisiin tehdä. Mitään vakiintunutta tapaa ei toimituksissa kuitenkaan vielä ole.

Ehkä ne ihmiset jotka on kiinnostuneita niin niillä ei ole välttämättä mahdollisuuksia lähteä niille mojo-keikoille ja sitten ne ihmiset, jotka ovat keikoilla niin ne kaikki eivät ehkä ihan ymmärrä ja sitten ihan käytännössäkin jos sulla on tv-kamera mukana ja olet tv-jutun teossa niin sitä ei tule ajatelleeksi ja ehtineeksi tehdä sitä siinä laajuudessa kun mun mielestä sitä pitäisi. (Nainen 2)

Toimituksen väestä siis vain osa ottanut tavakseen tehdä jotain myös mobiililla, vaikka olisikin tv-vuorossa. Toiset taas huomioivat heti myös mobiiliin ja tarjoaa jo juttukeikalta materiaalia esimerkiksi netin käyttöön. Käytännöt tuntuvat vaihtelevan rajusti.

Mun mielestä sitä voitaisiin hyödyntää ehdottomasti enemmän, mutta siihen ei vielä ihan selkeesti luoteta. [...] Mä luulen näin, että tää tulee räjähtämään vielä käsiin, että mojo tulee olemaan Isossa roolissa tulevaisuudessa, kun kustannuksista puhutaan vielä ja suorista lähetyksistä, koska ihmiset tulee haluamaan niitä suoria lähetyksiä. (Nainen 1)

Suorat lähetykset ovat tosiaan olleet toistaiseksi se näkyvin osa toimituksen työstä mobiilijournalismin saralla. Suoria mediatalot pystyvät tarjoamaan myös sosiaalisen median kautta. MTV Uutiset on tarjonnut seuraajilleen suoraa lähetystä mobiilijournalismin keinoin Facebookin puolella erilaisista aiheista, yksi tuoreimmista esimerkeistä on alkusyksyiltä 2017 Helsingin olympiastadionin remontista (MTV Uutisten Facebook

15.9.2017), ja MTV:n meteorologi Aleksi Jokelan haastattelu Irma myrskyn liikkeistä (MTV Uutisten Facebook 10.09.2017). Jälkimmäisessä videossa merkillepantavaa on se, että video on myös kuvattu pystysuunnassa.

Valtaosa videoista kuvataan yleensä vaakasuorassa, joka on mediataloissa tutumpi ilmaisumuoto. Jos kuitenkin ajatellaan sitä, missä asennossa sosiaalista mediaa käytetään, on puhelin yleensä pystyasennossa. Tämä tuo videon aivan eri tavalla lähelle katsoja ja tätä videomuotoa olisi hyvä tehdä enemmän. Palaan tähänkin asiaan tarkemmin viimeisessä luvussa.

4.3 Mobiilijournalismin mahdollisuudet

Kuten osa haastateltavista totesi, toimituksissa eletään vielä murroskautta, eikä mobiilijournalismi ole vielä täysin löytänyt oikeaa paikkaansa toimituksen arjessa. Sen mahdollisuuksia kuitenkin pidetään hyvin merkittävinä. Mobiilijournalismista kiinnostuneita voi hyvällä omallatunnolla kutsua optimisteiksi, joilla on näkemystä siitä, mihin media voi muutaman seuraavan vuoden aikana muuntua. Ammattitaitoa moni kuitenkin haluaa korostaa.

Mahdollisuudet, neidän on tietysti rajattomat. Näkisin sen, että meidän arvo on myöskin siinä, että ammattilaiset tekee, että eihän kaikki osaa valokuvata eikä kaikki osaa kuvata, että ei me haluta, että meidän uutiset on kuin kotivideoita. (Nainen 4)

Tämä kommentti osoittaa, että tarvetta on edelleen journalisteille, jotka pystyvät selittämään maailman ilmiöitä tai esittelemään ammattitaitoisesti kiinnostavia asioita tai ajankohtaisia uutisaiheita. Ehdoton enemmistö oli sitä mieltä, että ihmisten kohtaaminen on helpottunut mobiilin tekemisen myötä.

Mulle on moni haastateltava sanonut että en olis suostunut tähän haastattelu jos oisit tullu isolla kameralla. Mä tulin yksin ja mulla on kännykkä niin se on semmoinen, joka auttaa ihmiset niinku unohtaa sen paljon helpommin vielä kun ton ison kameran ja sit se ihan varmaan mä luulen että maailmallakin ja täälläkin on semmosia paikkoja joihin sä et pääsisi isolla kameralla niin sä pääset mobiilijournalistina. (Nainen 1)

Sä pääset lähemmäs sitä ihmistä, sä voit vaan pitää sitä puhelinta kädessä ja jutella sen ihmisen kanssa ja ottaa kuvan sieltä ja täältä ja kuvata niinku tosi läheltä. Ja sitten toisaalta taas niinkuin, se toimittajan ääni pääsee vielä paremmin esille. Että se mitä sä olet oikeasti päättänyt kuvata niin sä itse käyt materiaalin läpi siinä. (Nainen 2)

Koska valtaosalla suomalaisista on älypuhelin taskussaan, koetaan että ihmisten kohtaamisen lisäksi heidän tavoittaminen on helpottunut entisestään. Esimerkiksi mobiili-journalismilla pystytään tavoittamaan ihmisiä yli maantieteellisten rajojen. Suomalaiset voivat seurata matkapuhelimellaan ulkomailla kotimaisia uutistapahtumia tai päin vastoin, Suomessa voidaan seurata suorana ulkomaan uutistapahtumia. Näitä ilmiöitä purin jo aiemmin tässä työssä. Myös kustannussäästön sanottiin olevan yksi mahdollisuus, koska se mahdollistaa ihmisen lähettämisen ulkomaille ryhmää helpommin.

Sä voi raportoida ihan mistä tahansa päin maailmaa millä välineellä tahansa. Sehän on kuitenkin se pääasia, että se voi olla hauska juttu tai iso paljastus. Mun mielestä ne kustannukset eivät ole sitä mitkä rajoittavat, että mitä sä pystyt tekee. Ja pystyt yhtenä ihmisenä tekemään sen koko keikan. (Nainen 1)

Taloudellisesti halvempaa kuin perinteinen raskas kalusto, mikä sallii tv-yhtiöiden, tuottajayhtiöiden etc. olla kuvallisesti suorissa paikan päällä. Mobiilikäytön lisääntyessä jatkuvasti mobiiliuutisoinnin kysyntä kasvaa, kunhan sisältö on sellaista, että sitä katsotaan. (Mies 1)

Mediatalo ei ole sidottu siihen fyysiseen paikkaan missä se on olemassa vaan tosiaan sitä samaa leivontavideoita voidaan yhtä hyvin katsoa Kiinassa kuin Suomessa. Mikäli ne kiinalaiset pääsee verkkoon, mutta niinkun tosi paljon siinä on mahdollisuuksia. Mutta sit tietysti kyllähän mediatalat joutuu miettimään sitä ansaintalogiikkaa, mut voihan niiden videoiden yhteyteen myydä niitä mainoksia. (Nainen 3)

Lisäksi siis nähdään, että videoiden lisääminen voi myös pidemmällä tähtäimellä tuoda mediataloille siis lisää tuloja. Mutta kuten aiemmin jo totesin, se on vielä iso haaste. Vaikka nettimainonta nousee vuosittain, sen hinta on pienempi kuin esimerkiksi television katkomainonta tai printtilehtien mainokset, tämä on noussut esiin useissa luottamushenkilöiden kanssa käydyissä keskusteluissa mediatalosta riippumatta. Aika näyttää, voiko nettimainonta nousta samaan asemaan kuin perinteinen mainonta. Vielä vuonna 2015 alle puolet oli mainonnasta oli printin puolella (TNS Gallup, 26.1.2016)

Mahdollisuudet viestintätoimiston puolella ovat hyvin samanlaiset kuin uutistoimituksen puolellakin. Tosin viestintätoimistoissa ajatellaan asiaa tietysti asiakkaan näkökulmasta. Liikkuvan kuvan vaikutus on kuitenkin merkittävä, koska yksittäisten tapahtumien ei enää uskota ylittävän uutiskynnystä.

Antaa mahdollisuuden näyttää tapahtumia. Ajattele isoja firmoja joilla on kekkeitä ja ne jää vain pienen piirin tietoon. Hyviä puhujia perinteissä maailmassa on tuotu iso kamera paikalle ja kuvattu koko 20 minuutin puhe, mutta ei enää. Se voi myös toimii tunnelman välittäjänä mikä on tärkeä tuoda asian sen tapahtuman oheen. Ja sitä mahdollisuutta yritykset eivät ole sitä vielä käyttäneet. (Mies 2)

Tämä osoittaa, että mahdollisuuksia mobiiliin tekemiseen on lähes rajattomasti. Tähän eivät vielä ole yritykset heränneet, mutta mobiilikuvaaminen ja julkaisu tuovat oivan mahdollisuuden myös yritysten markkinoinnin ja näkyvyyden lisäämiseksi. Eikä lisää yritysten kustannuksia, mikäli viestintäosastolla on töissä alan asiantuntija.

4.4 Mobiilijournalismin uhat

Ei uhat, mutta haasteet ovat enemmän teknisiä. Mobiilijournalismi sallii netissä ja tv:ssä nykyistä perinteisillä välineillä tehtyjä pidempiä osuuksia ja siten voi syventää uutisia, jos niin vain halutaan. (Mies 1)

Oheinen sitaatti kuvaa varsin hyvin sitä, miten mobiilijournalismin uhat koetaan. Uhkien uskotaan olevan pikemminkin teknisiä ongelmia, joita voivat olla muun muassa huonot yhteydet, puhelimen muistitilan loppuminen tai muu välineestä johtuva ongelma. Uhaksi mainittiin myös isompi ongelma, eli sähköverkon mahdollinen pettäminen, koska sen seuraukset voivat olla massiiviset.

Mietin tätä meidän sähköverkkoa, kun ainoa uhka on jos iPhonesta loppuu akku, kun näistä loppuu niin äkkiä ja jos on huono verkko. Mut käytännössä siis jos tiedonvälitys siirtyy tosi voimakkaasti verkkoon ja pelkästään sähköisiin kanaviin niin entäs sitten kun tulee täydellinen katastrofi ja sähköverkko on niinku nurin siis ihan vaikka myrskyn takia. Kun kaikki muuttuu sähköseks niin ne on vähän saman tyyppisiä, että miten ne rakenteet kestävät. (Nainen 3)

Vaikka journalistit eivät haastattelussa maininneet juurikaan uhkia, vaan näkivät enemmän mahdollisuuksia, mainitsi mobiilijournalisteja kouluttava (mies 3) mahdollisia uhkia paljon enemmän.

Jokainen toimittaja, jolla on matkapuhelin, on vaarassa tietyissä tilanteissa. Si-jainnin jakaminen, tietojen vuotaminen, hakkerointi, vakoilu tai jotain vielä pahempaa. (Mies 3)

jos meet yksin paikalle, eikä sulla niinku tavallaan sellasta toimittajan pressihmisen statusta niin myöskin ehkä siinä on vähän haavoittuvaisempi sillain että on aika kiinni siinä puhelimessa, että jos joku nappaa puhelimen tai näin, niin se on sitten siinä. (Nainen 1)

Kouluttaja halusi tällä viitata vastauksellaan tilanteisiin, jossa on paljon väkeä, esimerkiksi mielenosoitukset, joissa tilanne voi kärjistyä ja puhelin voi tulla varastetuksi tai rikotuksi. Toisaalta materiaalin siirto voi vaatia sitä, että joutuu ottamaan yhteyttä suojaamattomiin WLAN verkkoihin, se voi altistaa puhelimen tietojen vakoilulle. Puhelin on siis aina syytä pitää hyvin päivitettyä ja käyttää suojattuja verkkoja.

Kirjeenvaihtajat operoivat yleensä kohteessa niin sanottujen fiksureiden kanssa, jotka auttavat muun muassa haastateltavien saamisessa. Luotettavan fikserin löytäminen kohteessa on hyvin tärkeää, jotta ei tule huijatuksi. Fiksereitä käytetään yleensä muual- la kuin Euroopan maissa, jossa voi liikkua suhteellisen turvallisesti.

Yksi haastateltavista nosti yhdeksi huolenaiheeksi myös liiallisen kuormittumisen työs- sä. Tätä ei suoranaisesti voi pitää uhkana, sillä toimittaja voi hyvin pitkälle määritellä tekemisen tasonsa itse. Jos tekeminen ei kuitenkaan ole mielekästä liikarastitusta voi tulla ja sitä kautta ylikuormittuminen voi vaikuttaa työn jälkeen.

Ja ehkä sitten se laatu, varsinkin jos joutuu kiireessä tekemään niin niin kyllähän siinä mojossa sitten käy ihan varmasti helpommin mokia kuin ihan ammattiku- vaajan kalustolla, millä sä pystyt paikkaamaan ihan tiettyjä tilanteita. (Nainen 1)

Ryhmänä keikalta tullessa voi monta kertaa huomata, miten eri tavalla asiat voi nähdä ja kokea. Tämä vaikuttaa jutun koostamisessa, koska toimittajan näkemys asiasta saattaa olla kuvallisesti hyvin erilainen kuin kuvaajan näkemys. Näiden sovittaminen keskenään vie enemmän aikaa käsikirjoitusta tehdessä. Kolmannen näkemykseen aiheeseen tuo vielä editoija, jonka kanssa juttu tehdään uutisiin. Tämän vuoksi mobiili- journalistit lähtevät mielellään keikalle itse, koska jutun saa näyttämän alusta loppuun asti omalta.

Merkillepantava seikka on myös se, että mobiilitekeminen ei sovellu käytettäväksi aivan joka paikassa. Tätä ei voi pitää suoranaisena uhkana, mutta on hyvä ottaa huomioon myös välineen tuomat rajoitukset. Luvussa 3 mainitsin jo aiemmin puhelimen valotehon olevan heikko. Puhelin ei sovellu esimerkiksi juttuihin, joissa pitää kuvata kaukaa, ku- ten teatteriesitykset, joihin perinteinen tv-kamera soveltuu suuremman valotehonsa ja paremman optiikkansa ansiosta huomattavasti paremmin.

4.5 Mobiilijournalistin ominaisuudet

Haastatteluita purkaessani huomasin, että osa haastatelluista nosti esille myös mobiili- journalistilta vaadittavia ominaisuuksia. Vaikka tämä ei suoraan ollut opinnäytetyöni kysymysrungossa, muutama haastateltava halusi siitä kuitenkin keskustella. Pidän tätä sen vuoksi tärkeänä nostaa kokonaan omaksi alaluvukseen.

Keskusteluissa nousi usein esiin, että mobiilijournalistilla on oltava kyky kertoa asioista kuvin. Tämä sai minut kysymään, että minkälaisia ominaisuuksia haastateltava sitten näkee, että mobiilijournalistilla olisi hyvä olla. Vastaukset olivat jälleen hyvin yksimielisiä. Erityisen tärkeäksi muodostui kuvakerronnan hallitseminen.

Jos olet koskaan ikinä leikannut jotain juttua jonkun kanssa tai itse, että ymmärrät kuvakerrontaa ja ymmärrät vähän kuvaamisen periaatteita. Enemmän lähtee siitä että olet kiinnostunut. (Nainen 2)

Kuvakerronnan lisäksi mobiilijournalismia tekevillä tuntuu olevan hahmotella juttuja etukäteen hyvinkin pitkälle. Vaikka itse keikalle meno on tuttua, toimittajilla tuntuu olevan kyky ajatella valmista tuotetta pidemmälle. Tämän voin itsekin allekirjoittaa, sillä huomaan valmistautuvani juttukeikalle huolellisemmin, koska itselläni on valta kuvata ja hallita tilannetta eri tavalla kuin juttukeikalla tv-kuvaajan kanssa.

Mulle on ollut hirmu suuri hyöty siitä paikallistekkaritaustasta ja siitä että on joutunut sitä jutturakennetta tekemään toisella tavalla jo aikaisemmin. Ensin käsikirjoitus ja sitten toteutetaan asiat, eikä silleen että mennään keikalle ja sitten mitä siellä tapahtuu, niin sitten ne sullotaan jutuksi. (Nainen 3)

Se vaatii ehkä sitä, että pitää aina vähän enemmän ohjata ja miettiä ne kuvakulmat. Että me puhutaan kuitenkin telkkarikameralla tulee kuvattu enemmän. Mä huomaan itsekin kun kuvaan kännykällä niin mä jotenki mietin sen jutun huolellisemmin ikään kuin sen kuvan, että en ajattele, että otetaanpas nyt tosta ja ja otetaan tosta että jos on niinku rajattu tilaa kännykässä et se ei kuitenkaan ihan loputtomasti kortille matskua mahdu. (Nainen 4)

Kuvakerronnan ja ennakkoinnin lisäksi mobiilijournalistin on hyvä olla joustava ja mukautuva. Samaan aikaan on kyettävä nopeaan reagointiin, mutta sietää myös epäonnistumisia. Voidaan siis sanoa, että mobiilijournalisti oppii kaiken aikaa uutta, jos vain antaa itselleen mahdollisuuden myös epäonnistua ja ottaa siitä opikseen. Ja rohkeutta kokeilla uusia asioita, siis olla ennakkoluuloton esimerkiksi tekniikkaa kohtaan. Suoranaista sissihenkeä.

Ei pelkää välineitä, ei pelkää koko ajan opetella uutta, ei pelkää epäonnistumista. Myös mun mielestä semmosta rohkeutta täytyy olla. Pitää vaan niinku nousta barrikadeille, että kyllä mä vaikeudet voitan ja kehityn ja mä opin koko ajan että pitää uskaltaa todella. (Nainen 1)

Ennakkoinnin lisäksi toimittajat eivät maininneet, että työnkuva olisi jotenkin muuttunut mobiiliin tekemisen myötä. Ulkomailla työskentelevän on kuitenkin hoidettava puhelimeen paikallinen sim-kortti ja ennen suoria selvitettävä paras mahdollinen paikka suoran lähetyksen tekemiseen, koska verkon pitää olla riittävän hyvä. Tästä syystä on vältettävä esimerkiksi paikkoja, jossa on ihmisiä massoittain, koska on selvää, että myös

puhelinverkossa on tuolloin enemmän liikennettä ja ruuhkaa. Silloin tuloksena voi olla pikselöitynyt lähetys.

Vaikka voisi kuvitella, että moniosaaminen tuo paineita työn tekemiseen, se tuo myös sellaista vapautta, jota ei aina työryhmänä työskentelystä saa.

Flow'ta se helpottaa siinä mielessä, että voi itse määritellä mistä tekee livet lähe-
tyksiin, en ole siis kenestäkään muusta riippuvainen paikan päällä. Laitteet eivät
paina juuri mitään, joten flow'n kannalta hyvä, koska perinteisen kameran kanta-
minen repussa välttämättömine välineineen on tietysti hieman työläämpää. (Mies
1)

Toisinaan toimittaja toivoisi, että keikalle voisi lähteä itse, jotta voisi saavuttaa oman
visionsa jutusta. Toteuttaa jutun juuri sellaisena kuin sen itse haluaa toteutettavan.
Joskus keikalta kuvaajan kanssa palattua, ei kuvat ole juuri niitä mitä itse olisi halunnut
niiden olevan.

Sä voit itse tuoda sen tunteen niillä sun kuvilla. Miten sä näit sen asian. Mitkä
sun mielestä vaikuttaa siihen, että voi tuoda sitä toista vahvempaa tarinaa. Kaks
henkilöä ei oo yks ihminen ja yks näkemys. (Nainen 1)

Ryhmänä keikalta tullessa voi monta kertaa huomata, miten eri tavalla asiat voi nähdä
ja kokea. Tämä vaikuttaa jutun koostamisessa, koska toimittajan näkemys asiasta
saattaa olla kuvallisesti hyvin erilainen kuin kuvaajan näkemys. Näiden sovittaminen
keskenään vie enemmän aikaa käsikirjoitusta tehdessä. Kolmannen näkemykseen
aiheeseen tuo vielä editoija, jonka kanssa juttu tehdään uutisiin. Tämän vuoksi mobiili-
journalistit lähtevät mielellään keikalle itse, koska jutun saa näyttämän alusta loppuun
asti omalta.

4.6 Median tulevaisuus

Jatkuva muutos, mutta TV on olemassa, ja tv-uutisten katsominen on suhteessa
tapahtumiin kotimaassa ja maailmalla. Mitä isompi uutinen, sitä enemmän ha-
keudutaan tv:n ääreen. Mutta hakeudutaan tietysti myös uutisaiheeseen mobiilis-
sa ja perinteisessä netissä. Journalisteilta vaaditaan yhä enemmän asioiden si-
sällöllistä hallintaa, ja myös välineiden teknistä hallintaa. Kykenevätkö tv-talot tä-
hän vastaamaan tarjoamalla koulutusta laitteisiin ja välineisiin, on toinen asia,
koska tiukilla talouksilla eletään. Asioiden syvempi ymmärtäminen on lopulta
kiinni toimittajasta itsestään. (Mies 1)

Viime vuosina on puhuttu paljon median kriisistä ja jopa journalismin kriisistä. En itse allekirjoita ainakaan journalismin olevan kriisissä, se elää nyt murroskautta, josta se tulee selviämään voittajana. Tässä alaluvussa käyn haastattelujen pohjalta pohdintaa siitä, mihin suuntaan media on tulevaisuudessa menossa.

Journalismi ei siis ole kriisissä, näin väitän. Siitä kertoo osaltaan se, että esimerkiksi MTV:n Seitsemän ja Kymmenen uutiset ovat kasvattaneet katsojamääriään parin viime vuoden aikana. Lukuja seurataan talon sisällä tarkasti. Hyvälle journalismille on edelleen kysyntää. Miten toimitustyötä tehdään viiden vuoden kuluttua, se jää nähtäväksi, mutta uskon, että se voi muuttua merkittävästi. Myös haastateltavani uskovat vankkumattomasti journalismiin, vaikka sen kuluttajat ovat äärettömien tietolähteiden äärellä. Toimittajalla on kyky seuloa tietomassasta nopeasti se olennaisin asia ja kertoa se havainnollisesti median kuluttajalle. Se säästää myös kuluttajan aikaa ja vaivaa selvittää mikä tieto pitää paikkaansa ja mikä ei. Hyville tekijöille uskotaan löytyvän töitä jatkosakin, vaikka tapa tehdä työtä muuttuisikin.

Mä uskon, että hyville toimittajille on aina töitä, mutta myös näen sen, että se vaatii yhä monipuolisempia taitoja, että harvassa on enää ne, jotka voivat elättää itsensä pelkästään myymällä tietäntyyppisiä tarinoita yhdestä osa-alueesta. Tai että on laaja yleissivistys ja pärjää paremmin kuin kapealla kentällä työskentelevä. Kyllä sinne jää liuta arvostettuja tähtitoimittajia, jotka tekee pelkästään yhden tyyppistä journalismia, mutta niinku valtaosa perustoimittajista saa tottua siihen, että pitää tehdä kaikkea. (Nainen 3)

Osa haastateltavista usko, että toimitukset tulevat edelleen supistumaan pienemmiksi. Töitä tullaan jatkossa tekemään yhä pienemmällä väellä vai jäljellä olevat työntekijät tekevät työtä yhä enemmän. Moniosaaminen tulee olemaan yhä yleisempää, ellei jopa edellytys toimitustyötä tekeville. Työtä saatetaan jatkossa tehdä muualla kuin kotitoimituksessa.

Musta tuntuu että tällaiset raskaat rakenteet koko ajan purkautuu. Mä en välttämättä näkisi että ollaan sidoksissa mihinkään toimituksen välttämättä. Että saatetaan olla et on joku keskus, mut sit se kaikki muu toiminto on ihan sama missä se tapahtuu. Koska tänä päivänä niin mä jo leikkaan jutun samantien kahvilassa, että mulla menee siihen 20 min. Näen että se on vielä vähemmän paikkasidonnainen tai muuta. (Nainen 4)

Mä luulen, että on freelance-toimittajia, jotka myy juttuja. On varmaan jonkinlaisia kollektiiveja tai jotain isoja firmoja niinku Lontoossa Englannissakin, joka ostaa juttuja. Myös et sä voit myydä ympäri maailmaa sen juttus. Jossain tapahtuu joko kansalaisena tai toimittajana ja mä uskon että mobiilijournalismi varmaan ainakin täällä kaupallisella puolella tulee yleistymään. (Nainen 1)

Mobiilijournalismin yleistymisen taustalla uskotaan olevan mediatalojen säästöt, yksi ihminen voi hoitaa kaiken. Kun toimittajat eivät enää työskentele pelkästään mediataloissa se voi näkyä myös lisääntyvänä paikallisuutisten määränä. Toisaalta uskotaan, että viestintätoimistojen ja toimitusten työ tulee lähentymään toisiaan. Pidän tätä varsin mahdollisena. Etenkin jos työ tulee olemaan yhä enemmän toimitusten ulkopuolella. Tiedetään jo nyt, että yrittäjinä töitä tekevät toimittavat ylittävät näitä raja-aitoja varsin sujuvasti. Syynä tähän on tietysti se, että toimeentulo on saatava ja silloin työtä otetaan vastaan siltä toimeksiantajalta, joka työstä maksaa. Palaan tähänkin teemaan vielä myöhemmin viimeisessä luvussa.

Tietyllä tavalla ne tulee monella tapaa lähemmäksi. Että perinteissä mediassa tullaan tonne sisältömarkkinoinnin puolelle ja tällä puolella tehdään sisältömarkkinoinnissa aika paljon samanlaisia juttuja mitä perinteisen median suunnalla tehdään. Tilaisuuksia medialisoidaan ja niistä tuotetaan hyvää sisältöä moneen tuuttiin, mikä on sen perinteisen median tekemistä ja sitten taas kun perinteinen media tulee sisältämarkkinointiin niin siinähan mennään aika lähelle toisiaan. (Mies2)

Moniosajuutta halutaan yhä enemmän, mutta aina toive ja oikea elämä eivät kuitenkaan kohtaa. Tämä voi olla jarruttamassa median tulevaisuuden kehittymistä, mikäli sitä ei lähdetä voimallisesti tuomaan toimituksiin. Tämä vaatii koko toimituksen kouluttamista, mutta myös työntekijöiden kuuntelemista. Moniosajuuden arvostaminen on tuo lisäarvoa myös toimitukseen.

Mojo ei saisi korvata mitään, vaan sen pitäisi tuoda lisää. että se ei ole paikka säästää, eikä se ole syy sysätä ketään syrjään, joka ei osaa tai halua tai pysty, mutta se on myös oikeasti paikka niille jotka haluaa ja ne saisi tehdä vapaalla kädellä. Ja siihen työnantjalla pitäisi tässä murrostilanteessa olla aikaa antaa epäonnistua, että sä voit tulla keikalta ja sanoa, että tää ei nyt toiminutkaan, mutta ei se tietenkään viiden vuoden päästä voi tilanne olla. (Nainen 2)

Toimituksissa on pakko antaa aikaa erilaisiin kokeiluihin, jotta kehitystyötä voidaan viedä eteenpäin. Toimituksissa ei voida olla kuin seisovassa vedessä vaan uusia tapoja tehdä työtä pitää suunnitella tarkemmin. Työyhteisössä pitää kannustaa kokeilemaan ja ottamaan uutta tekniikkaa rohkeasti käyttöön.

Kyllä sen täytyy kehittyä ja mä pelkään jos on vähän sellaista harrastepohjalta meininkiä niin sitten se on niin, että ollaan vielä viiden vuoden päästä samassa tilanteessa. Toiset on kehittynyt ja toiset ei tavallaan patistamallakaan ole ryhtynyt siihen hommaan, mikä tekee sitten firmoissa kahtiajakautuneisuutta. Yksi tekee kaikkia, yksi tekee vaan tällä ja toinen tuolla ja ihmiset katsoo alaspäin mitä toiset tekee, mun mielestä se ei ole kiva. (Nainen 2)

5 Johtopäätökset ja kehittämis ehdotukset

5.1 Yhteenveto

Edellä olevissa luvuissa olen pyrkinyt esittelemään mobiilijournalismin perusteita ja käsitteitä ja käynyt läpi myös kuvakerronnan perusteita, joilla pääsee hyvin mobiilikuvaamisen ja -editoinnin alkuun. Mobiilijournalismi vaatii paljon oma-aloitteisuutta ja viitseliäisyyttä, jotta sen tekemisestä tulee rutiinia. Kun maailmasta ja sen lukuisista tapahtumista ja ilmiöistä innostuu kertomaan kuvin huomaa toisinaan ajattelevansa, että miten tämän asian kertoisin kuvina.

Ajatus siitä, että kännykkään tarttuminen on helpompaa kuin perinteiseen kynään ja paperiin, on päässyt syvälle mobiilijournalismin toteuttamisessa. Vielä itse mobiilijournalismin toteuttaminen on kuitenkin hyvin vähäistä ja pienimuotoista. Miten mobiilia tekemistä voidaan lisätä ja miksi sitä pitäisi lisätä, näihin asioihin pyrin antamaan vastauksia tässä luvussa.

Kun ajattelen omaa työpaikkaani MTV Uutisia ja sen vahvuuksia, nousee mieleen ensimmäisinä asioina kuvat ja vahvat tarinat. Ammattitaitoisia kuvaajia, toimittajia ja editoijia on kiittäminen jokailtaisen lähetyksen äärellä. Uutislähetyksille tukea antavat uutisten nettisivut, josta päivän aikana voi seurata uutistapahtumien kehittymistä ja päästä mukaan uutistapahtumiin livestriimien kautta. Jos ajatellaan televisiolähetyksen rakennetta, etenkin sen loppupäähän jää juttuja, jotka jäävät ihmisten mieliin. Nämä loppupään jutut ovat usein juttuja, joilla ei ole niin merkittävää uutisarvoa. Uutislähetyksen alussa taas ovat päivän suurimmat ja tärkeimmät uutiset.

5.2 Suunnittelu ja johto mukaan mobiilikoulutuksiin

Päivän rakentuminen lähtee liikkeelle uutissuunnittelusta, jossa seulotaan toimitukseen tulevaa postia ja laitetaan juttuideoita tarjolle niin sanotulle päivälistalle. Toisinaan lista voi olla pullollaan hyviä aiheita, jotka eivät koskaan päädy valtakunnalliseen televisiolähetykseen. Osa päivälistalla olevista aiheista toteutetaan nettijutuiksi. Näistä jutuista moni voisi olla hyvin toteutettavissa mobiilikuvaamisella ja videokuva toisi juttuun paljon tekstiä enemmän lisäarvoa. Mahdollisella haastattelulla ja sieltä lyhyen kommentin irtottamisella, esimerkiksi sosiaalisen median kanaville, toisi lisää liikennettä uutisten nettisivuille.

Vaikka osa jutuista olisikin päivään sidottuja, ne saattavat kuitenkin pienen jatkojalostamisen jälkeen sopia ajattomaan käyttöön. Jatkojalostamisella tarkoitan sitä, että jutun näkökulmittamista kannattaa miettiä uudelleen, jolloin jutusta kuin jutusta voi avautua aivan uudenlainen. Jotta suunnittelusta saataisiin enemmän irti, kannattaa myös toimituksen johtoporrasta kouluttaa mobiilin tekemisen saloihin. Vain tekemällä ja ymmärtämällä mobiilia kuvaamista voi avata uusia näkökulmia. En tarkoita tällä sitä, etteikö ymmärrystä olisi jo nyt, mutta kouluttaminen jonkin välineen haltuunottoon lisää väijäämättä kykyä hahmottaa välineen tuomia mahdollisuuksia.

Uskallan väittää, että toimituksessa on paljon käyttämätöntä potentiaalia, joka voitaisiin valjastaa mobiiliin tekemiseen. Toiset ovat haluttomia tekemään ja toiset taas eivät saa tehdä, vaikka haluaisivat ja osaisivat. Tässä vaiheessa olisi tärkeää, että myös johdolla on täysi ymmärrys ja kyky hahmottaa, mitä mahdollisuuksia mobiilijournalismilla on. Mitä sillä voidaan tehdä, mutta ymmärtää myös välineen rajallisuudet. Myös yksi haastateltavistani oli sitä mieltä, että johdon kouluttamisella päästään parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen.

Esimiehet ovat usein vaikeimpia saada mukaan, he ajattelevat, että vain toimittajalla pitää olla valmius. Mutta on todella tehokasta, jos myös pomot saavat koulutuksen ja sitten yhdessä kehitetään strategioita mobiilijournalismin käyttämisestä toimituksessa. Yksistään koulutus ei siis toimi. Yhteinen joukko on joukkue, joka kehittää ja testaa jatkuvasti uusia tarinoita ja strategioita. (Mies 3)

Johto, koko toimituksen kuin työnjohdollinen, on saatava mukaan ja koulutettava, jotta mobiilia tekemistä voidaan aidosti edistää. Vain siten voidaan kehittää uusia strategioita. Mobiilijournalismi on rohkeutta tehdä asioita toisin ja erottuvammin. Huomioarvolla on myös oma merkityksensä, kun juttukeikalle tuleva toimittaja hoitaakin keikan matkapuhelimella eikä perinteisenä tv-ryhmänä. Yllätyksellisyydellä on vielä mahdollisuuksia erottautua, mutta se vaatii hyvää suunnittelua ja ennakkointia.

5.3 Rohkeus testata jotain uutta

Mainitsin jo aiemmin, että mobiilijournalismi vaatii rohkeutta, sitä voitaisiin lisätä testaamalla jotain uutta. Tätä voisi olla esimerkiksi kuvallinen ilmaisu. Toistaiseksi kuvallinen ilmaisu on hyvin samanlaista kuin perinteinen tv-kuvaaminen, tämä johtuu pitkälti siitä, että se on toimittajille tutumpaa ja siten myös turvallisempaa. Jos kuitenkin ajatel-

laan, että yhä useammin mediasisältöjä kulutetaan matkapuhelimen kautta, myös ilmaisu voisi olla enemmän matkapuhelimeen soveltuvaa.

Tätä uutta kerrontaa on testattu muun muassa BBC:llä. Youtubessa on vaikuttava video siitä, minkälaisesta kerronnasta voisi olla kyse (BBC Media Action 2016). Video on tehty pystysuunnassa ja se kertoo pakolaiskriisistä. Vaikuttavimmillaan video on omalta matkapuhelimelta katsottuna. Video tuo pakolaiskriisin uudella tavalla ihmistä lähelle. Tätä kerrontaa olisi hyvä testata toimituksissa ja ottaa graafikot mukaan suunnitteluun, jotta katsojakokemuksesta saadaan oikeasti sujuva.

Pystykuvaa on hyvä testata myös tavallisessa videossa. Se toimii paremmin suorissa, koska pystykuvien editointimahdollisuudet ovat vielä rajalliset. Uskon, että tämä ongelma on kuitenkin pian poistumassa ja pystyvideot voivat olla pian yleistymässä. Tätä kuvakokoa näkee usein käytettävän sosiaalisessa mediassa. Ja pystykuvat ovat usein ensimmäisiä videoita, joita kuvatoimistot välittävät esimerkiksi terrori-iskuista. On siis todennäköistä, että sen tuloa ei ainakaan kovin paljoa hätkähdetä. Suurempi muutos on varmasti toimituksissa, koska pystyvideon kuvaaminen vaatii uudenlaista hahmotamista kuvakerrontaan.

5.4 Uutisten konseptointi

Mobiilijournalismi on selvästi vasta tulossa, se hakee vielä muotoaan ja paikkaansa uutistoimituksissa. Koska osa väestä ei halua tehdä mobiilijournalismia voisi kannustamisen ja kouluttamisen lisäksi miettiä vaihtoehtoa uutisten konseptoinnista. Tämä voisi tarkoittaa sitä, että toimituksessa mietittäisiin, mitä voitaisiin pitää uutisten mobiilijournalismin määrää miniminä.

Nettiuutisten yhteyteen mietittäisiin vakiona osuuksia, joita toimittaja voi keikalta tuottaa. Esimerkiksi kommentteja, joita ei käytetä juttuun tai vaikka kuvitusta, jolla voi esitellä asiaa tai paikkaa. Esittelyvideoissa ei välttämättä tarvitse olla spiikkiä tai huntteja, eli haastateltavien kommentteja, mutta kuvan tekstittämistä voidaan esimerkiksi miettiä tapahtuman selostamiseksi. Tekstitystä tarvitaan sen vuoksi, että katsominen siirtyy yhä enemmän mobiiliin. Myös videoiden kestoja voitaisiin määritellä tarkemmin.

Videoiden lisäksi voidaan määritellä tarkemmin jutun pituuksia. Nykyisellään juttujen mittoja ei määritellä, jonka vuoksi nettisivuilla juttujen pituuden vaihtelevat. Toki on sel-

vää, että aiheiden mitat vaihtelevat esimerkiksi juttutyyppejen mukaan, mutta nettijutun kirjoittamista voisi helpottaa se, että pituuksia määriteltäisiin tarkemmin ja kerrotaisiin, mitä muita elementtejä jutut voisivat tai niiden pitää sisällään.

5.5 Alusta kansalaisjournalismille

MTV:n Uutisia tuottaa tuotantoyhtiö Mediahub Helsinki, ja sama yhtiö tuottaa myös kesän keskustelutapahtuma SuomiAreenaa yhteistyössä Porin kaupungin kanssa. SuomiAreena on hyvin suosittu kohtaamispaikka, jossa käydään yhteiskunnallista keskustelua. Lisäksi on tuotettu muutamia muita keskustelutapahtumia vuosien saatossa.

Näille keskustelutapahtumille jatkumona sopisi hyvin julkaisualusta tai sivusto, jossa keskusteluun voitaisiin nostaa erilaisia aiheita, jotka yhdistyksiä tai muita yhteisöjä askarruttaa. Tuottajavetoisesti toimivalle sivustolle voisivat yhteisöt tuottaa omaa sisältöään. Se voisi antaa myös äänen tavalliselle kansalaiselle. Kunhan kerrottavana on jokin oikeasti merkittävää, eikä pelkkää mielensä pahoittamista. Näitä asioita pystytään varmistamaan journalistisella totuusprosessilla, jonka esittelin luvussa 2. Alustan kautta olisi mahdollista myös saada juttuaiheita rakentavaan journalismiin.

Rakentavassa journalismissa vastakkainasettelun sijasta haetaan nimensä mukaisesti ratkaisuja ongelmiin. Useimmiten uutiset ovat negatiivisia asioita ja ratkaisukeskeisyys loistaa poissaolollaan. Uutiset uutisoidaan yleensä niin, että kerrotaan vain asiat asioina, siinä ei tietenkään ole mitään väärää, mutta se voi katsoja voi yllättäen tulkita viestin toisella tapaa. Uutiset voivat aiheuttaa lohdukkomankin olotilan, koska koetaan, että asiaa ei pysty ratkaisemaan. Rakentava journalismi taas pyrkii ratkaisuun.

Tiedostan sen, että kansalaisjournalismia sisältävällä sivustolla on riski sisältömarkkinointiin, mutta kun se pidetään selvästi erillään toimituksellisesta sisällöstä, en pidä sitä riskinä. Koska taloudellinen tilanne on haasteellinen, sivusto toimisi myös hyvänä tulonlähteenä tuotantoyhtiöille. Mielestäni hyvistä keskusteluaiheista voi nostaa myös aiheita uutisiin.

Tähän liittyy myös uhkaa siinä mielessä, että kuvien ja sisältöjen alkuperä pitää tietysti selvittää. On selvää, että vaikka alustaa tarjottaisiin käyttöön, sitä olisi hyvä oikolukea ja toimittaa. Tällä hetkellä harva saa kuitenkaan ääntä kuuluviin ja tämä voisi lisätä myös demokratiaa. Tähän tarkoitukseen mobiilitekeminen sopisi oikein hyvin.

Sä pystyt välittää tietoa ja tota uskon, että ihmiset pystyy kertomaan hankalista-kin asioista ja pienryhmien asioita vois tuoda esille. Tämmöset pienet ryhmät ei pysty nostaa isosti esille. Siis sellaset mikä ei valtamediassa enää nouse niin se mobiili voi tuoda sen tiedon. (Nainen 1)

Yksi haastateltavista mainitsi mobiilijournalismin mahdollisuuksissa pienryhmät ja tämä kommentti sai miettimään ratkaisua asiaan. Koska työpaikallani on tuotetaan SuomiAreenaa, laajennus nettiin voisi tuoda paljonkin lisäarvoa myös keskustelutapahtumaan.

Ongelmaksi voi muuttua liiallinen tiedon ja kuvien värittyminen yhdistyksen tms. omalla agendalla. Esimerkiksi Oikeutta eläimille -järjestö ajaa lihateollisuuden lakkauttamista. Säännöllisen epäsäännöllisesti järjestö lähestyy mediataloja ja käyttää hyväkseen sosiaalisen median väyliä omalla kuvamateriaalilla, jotka ovat lihateollisuudelle arkaluontoisia, mutta myös katsojia järkyttäviä. Näitä kuvia pyrkivät lihateollisuuden etujärjestöt parhaan kykynsä mukaan selittelemään. Usein vahinko on kuitenkin päässyt jo tapahtumaan. Lihateollisuuden vakuuttelut, vaikka olisivatkin totta, kuulostavat usein seliteltyä, vailla oikeaa tahtoa parantaa eläinten elinolosuhteita.

5.6 Mobiilijournalismi osaksi koulutusta

Oppilaitokset ovat mielestäni todella merkittävässä asemassa viestintäalan kehittämisessä. Perustelen tätä sillä, että opiskelijat ovat nuoria ja käyttävät medioita toisella tavalla kuin varttuneempi väki tai työelämässä olevat ihmiset. Kun itse olin viime keväänä vetämässä mobiilijournalismin workshopia ensimmäisen vuoden opiskelijoille, olin todella vaikuttunut opiskelijoiden kuvallisesta ilmaisusta. Nuoret ovat selvästi varttuneet kuvallisemmassa maailmassa.

Kuvakerronta oli monilla hyvin hallussa, kuvien kompositiot olivat oikein, esimerkiksi haastattelutilanteissa ne olivat moitteettomat. Tekniset asiat olivat opiskelijoilla hyvin hallussa, eikä niitä tarvinnut montaa kertaa toistaa. Siinä missä varttuneemmalle väelle näytetään kädestä pitäen, miten kuvataan ja editoidaan, sujuu nuorilta vastaavat asiat kuin luonnostaan.

Koska nuorista tulee uusia viestintäalan ammattilaisia, uskon vakaasti, että nuoret ovat avainasemassa uutisjournalismin kehittämisen lisäksi myös muussa tulevaisuuden viestinnässä. Heidän ideoitaan tulisi kuulla hyvin tarkalla korvalla, mutta myös heidän

on kuunneltava ja opittava nykyisestä työelämästä. Siksi on tärkeää, että mobiilijournalismi otetaan mukaan opetusohjelmaan. On aivan varmaa, että mobiilijournalismin merkitys kasvaa tulevien vuosien aikana. Jos tämä on jo nuorilla silloin hallussa, heidän on helpompi tuoda omia näkemyksiään ja ideoita toimitusten ja viestintätoimistojen arkeen. Koska liikkuvan kuvan määrä tulee edelleen kasvamaan, tullaan viestintätoimistojen palkkalistoillakin näkemään yhä enemmän kuva- ja tarinankerronnan ammattilaisia.

6 Pohdintaa

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää mobiilijournalismin käytäntöjä tekijöiden näkökulmasta. Mielestäni onnistuin siinä varsin hyvin, koska sain haastateltaviltani hyviä kommentteja ja niiden pohjalta pystyin ideoimaan useita kehitysideoita, joita voi viedä työelämään. Lisäksi haastattelut tukivat hyvin käytännön kokemusta ja tuntumaa siitä, mikä oli tutkimuksen ennakkoasetelma.

Pidän mobiilijournalismia ehdottomasti tulevaisuuden tapana tehdä ja julkaista juttuja nopeasti. Lähinnä se tulee nopeuttamaan nettiin saatavien kuvien ja haastattelujen teossa. Uskon, että yhä enemmän tullaan näkemään livestriimauksia uutistapahtumista tai muista tapahtumista esimerkiksi viestintätoimistojen tekemänä. Ne voivat olla myös markkinointitarkoituksessa tehtyjä, mutta tarjonta tulee kuitenkin monipuolistumaan. Tekniikan kehittyessä on mahdollista nähdä kännyköillä kuvattua monikameratuotantoa. Se tulee olemaan aivan nurkan takana ja sitä on jo maailmalla toteutettu ja tehty.

Toivon, että opinnäytetyöni tuloksia voidaan hyödyntää suoraan toimituksissa, viestintätoimistoissa tai yritysten omissa viestintäosastoissa. Vinkkejä voidaan käyttää joko oman toiminnan kehittämiseen, esimerkiksi uusien julkaisualustojen luomiseen. Tätä opinnäytetyötä voidaan käyttää myös toimituskäytäntöjen työprosessien kehittämiseen. Se voi auttaa myös oman työn kehittämisessä ja uusien mahdollisuuksien näkemisessä. Toivon todella, että monet tuntevat opinnäytteeni tuovan lisää ideoita omaan viestinnän kehittämiseen.

Koska opinnäytetyöni käsittelee mobiilijournalismia ja sen tekemistä tekijöiden näkökulmasta, voi jatkokehittämistä viedä myös mainitsemani toimituksen, viestintätoimistojen tai yritysten johdon suuntaan. Yrityksissäkin voidaan nähdä, että matkapuhelimella tekemisellä voi olla yritysten viestintäosastoilla iso merkitys: sillä voidaan tuottaa yrityksen nettisivuille uutta ja innostavaa sisältöä unohtamatta sosiaalisen median merkitystä.

Mahdollisia jatkotutkimuksen aiheita voivat olla muun muassa nämä: miten työnjohdossa koetaan mobiilijournalismi, osataanko sen mahdollisuuksia hahmottaa, miten toimituksissa pystytään seuraamaan kunkin toimittajan vahvuuksia, ja ovatko ihmiset oikeilla paikoillaan eli toimituskulttuurin kartoittamista ja selvittämistä? Muutaman vuoden sisäl-

lä olisi hyvä selvittää, onko mobiilijournalismi kuinka yleisesti käytössä. Muun muassa nämä aiheet voisivat selvittämisen arvoisia.

Tällä työllä on myös laajempaa merkitystä, koska olen kertonut vielä melko tuntemattoman työtavan perusteita. Työ voi saada viestintäalalla työskentelevät miettimään, kehittämään ja soveltamaan tässä työssä esiteltyjä tapoja käytäntöön omalla työpaikalla, olipa se sitten toimitus, viestintätoimisto tai jonkun yrityksen viestintäosasto.

Vaikka pidän työtäni kohtalaisen onnistuneena, myös parantamisen varaa on. Paljon paremmin olisin voinut vielä kertoa tutkimuksen metodeista ja analysoinnista. Se jäi tässä työssä suppeaksi, vaikka sitä olisi voinut hyvin vielä laajentaa. Lisäksi median talouteen olisi voinut perehtyä vielä syvällisemmin esimerkiksi perehtymällä siihen, miten rahavirrat yritysten sisällä liikkuvat. Eli mistä rahavirrat käytännössä tulevat, mikä merkitys on digisisällöillä ja perinteisen median kuten printtilehden mainonnalla. Rahoitetaanko kaupallisilla sisällöillä uutistoimitusta. Edellä mainittu voisi olla myös kokonaan oma tutkimusaiheensa.

Tätä opinnäytettä tehdessäni keskustelin matkapuhelimella kuvaamisesta ja editoinnista myös tv-kuvaajien kanssa. En kuitenkaan ottanut heistä yhtäkään haastateltavakseeni, vaikka siihen olisi voinut olla tarvetta. Monet kuvaajat kokevat mobiilikuvaamisen ja -editoinnin uhkana omaa ammattikuntaansa kohtaan. Toistaiseksi huoli on mielestäni aiheeton, koska edelleen lähes kaikki materiaali tv-uutisiin tuotetaan perinteisellä tv-kameralla ja osa livestriimauksistakin tehdään nettisivuille edelleen ns. perinteiseen tyyliin. Mikään ei kuitenkaan estä kuvaajia varautumasta mobiilikuvaamisen yleistymiseen; heillä kuvakerrontaan on kuitenkin monin verroin paremmat edellytykset kuin tavallisella toimittajalla.

Lähteet

BBC Media Action, 2016. Your phone is now a refugee's phone
<https://www.youtube.com/watch?v=m1BLsySgsHM> (Katsottu 4.11.2017)

Burum Ivo & Stephen Quinn, 2016. MOJO: The mobile journalism handbook. Focal Press

Digita:
https://www.digita.fi/medialle/tiedotteet/suomalaiselle_tvkatsojalle_on_tarjolla_poikkeuksellisen_laaja_kattaus_mainosrahoitteisia_kanavia.4669.news (luettu 2.11.2017)

Facebook Mojocon ryhmä:
<https://www.facebook.com/groups/mojocon/>, (luettu 27.5.2017)

MTV Uutisten Facebook -suora Helsingin olympiastadionin remontista:
<https://www.facebook.com/mtv3uutiset/videos/10154647819215356/> (Katsottu 4.11.2017)

MTV Uutisten Facebook -suora Irma myrkyn etenemisestä:
<https://www.facebook.com/mtv3uutiset/videos/10154637174065356/> (Katsottu 4.11.2017)

MTV Uutisten juttu Finnairin A350 -simulaattorista:
https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/10-miljoonan-euron-simulaattori-vie-taivaalle-kuin-oikea-lentokone-finnair-tyyppikouluttaa-kokeneita-lentajiaan/6372832#gs.4_c8jxM (Katsottu 4.11.2017)

MTV Uutisten reportaasi Kakolasta:
https://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/mtv-reportaasi-kakolasta-jossa-istuivat-kuuluisimmat-ja-pahimmat-rikolliset-pian-yoselleista-tulee-varastokoppeja-uusille-asunnonomistajille/6594626#gs.3_JN8bU (Katsottu 4.11.2017)

Finnpanel, 2016 katsotuimmat ohjelmat
<https://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/topv/viimeisin/> (luettu 26.10.2017)

Hirsjärvi Sirkka & Helena Hurme, 2014. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki, Gaudeamus.

Hirsjärvi Sirkka, Pirkko Remes, Paula Sajavaara 2013. Tutki ja kirjoita. 18. Painos. Helsinki, Tammi.

Julkisen sanan neuvosto, JSN 2017. Ylälle langettava journalistisen päätösvallan luovuttamisesta, pääministerin toiminnasta lausuma
<http://www.jsn.fi/uutiset/ylalle-langettava-journalistisen-paatosvallan-luovuttamisesta--paaministerin-toiminnasta-lausuma/> (viitattu 13.11.2017)

Juntunen Saara 2015. Infosota. Helsinki, Kustannusyhtiö Otava.

Karhunen, Panu 2017: It's easier to get vox pops for a mobile journalist than a film crew, new research shows
<http://www.bbc.co.uk/blogs/academy/entries/02ec03cf-5fcf-414d-9135-8d6b989c8ea7> (Luettu 13.5.2017)

Kilpeläinen, Jaakko 2016: Irtisanottujen määrä pysyi viime vuonna ennallaan
<https://www.journalisti.fi/ajankohtaiset/irtisanottujen-maara-pysyi-viime-vuonna-ennallaan/> (Luettu 5.11.2017)

Klikinsäästäjä-ryhmä Facebookissa:

<iframe src="https://www.facebook.com/plugins/post.php?href=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fklikinsaastaja%2Fposts%2F721976324662087&width=500" width="500" height="696" style="border:none;overflow:hidden" scrolling="no" frameborder="0" allowTransparency="true"></iframe> (Luettu 13.11.2017)

Kujala Asta. 2017. Miksi MTV Uutiset livestriimaa? Opinnäytetyö. Helsinki, Metropolia ammattikorkeakoulu

Matikainen Janne (toim.) 2011. Muuttuvat mediat, haasteelliset sukupolvet : mediaforumi

Media audit Finland, 2016.

<http://mediaauditfinland.fi/levikit/tilastot/> (Luettu 5.11.2017)

Montgomery Robb, 2016. The 6 shot pattern. Make pro video with your smartphone every time

https://www.youtube.com/watch?v=X5jD_3SAWVs (katsottu 24.10.2017)

Nieminen Hannu & Pantti Mervi. 2012 Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki, Loki-kirjat.

Nordenstreng Kaarle & Wiio Osmo A. (toim.). 2012. Suomen mediamaisema. Tampere, Vastapaino.

Pelkonen Jari. 2013. Moniosaajuuden 2000-luku Yleisradion aluetoiminnassa. Opinnäytetyö. Pori, Satakunnan ammattikorkeakoulu.

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/65228/Pelkonen_Jari.pdf?sequence=1 (luettu 14.10.2017)

Max Schleser, Gabriel Moreno Esparza ja Anandana Kapur: Mobile Journalism: Reflexive Storytelling in the Co-Produced Public Sphere Teoksessa: Prasad Sylvie (2017) Creative Mobile Media – A Complete Course. World Scientific.

Päätoimittajien kannanotto: Luotettavan median puolesta

<https://yle.fi/uutiset/3-8709207> (luettu 13.09.2017)

Savon Sanomat:

<http://www.savonsanomat.fi/ulkomaat/Belgian-operaatioissa-pidätetty-16-Pariisin-iskuista-epäilty-yhä-vapaalla-jalalla/551857> (Luettu: 13.10.2017)

Seppänen Janne & Välvirronen Esa. 2012. Mediatyhteiskunta. Tampere, Vastapaino.

ShoulderPod:

<http://www.shoulderpod.com/shoulderpod-g1> (Katsottu 5.10.2017)

Suomen Kuvalehti:

<https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/ylen-musta-viikko-nain-yleisradion-uskottavuus-ajautui-kriisiin/> (Luettu 13.11.2017)

Tiainen Antti, 2017 Antakaa lasten käyttää kännyköitä niin paljon kuin he haluavat ja lopettakaa diginatiiveista puhumminen, sanoo 77-vuotias viestintäteknologian ja tulevaisuuden tutkija
<https://www.hs.fi/teknologia/art-2000005426475.html> (Luettu 27.10.2017)

Tilastokeskus. 2017 Internertin käytön ja eräiden käyttötarkoitusten yleisyys.
http://www.stat.fi/til/sutivi/2017/sutivi_2017_2017-08-24_tau_001_fi.html (Luettu 13.11.2017)

TNS Gallup, 2015. Mediamainonta vuonna 2015
https://www.tns-gallup.fi/sites/default/files/lehdistotiedote_mediamainonnan_maara_26_1_2016.pdf
 (viitattu 5.7.2016)

Tuomi Jouni & Sarajärvi Anneli. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Uskali Tero. 2013. Jokapaikan Journalismi. Jyväskylä: Manage institute Finland MIF Oy

Vehkoo Johanna (2012) Painokoneet seis! Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Teos

Videokuvauksen kuvakoot:
<http://appro.mit.jyu.fi/2007/syksy/ope/luennot/luento3/#TOC8> (Luettu 5.11.2017)

Väliverronen Esa (toim.). 2011. Journalismi murroksessa. Jyväskylä, Gaudeamus.

Teemahaastattelun kysymysrunko

Tausta:

Minkälainen taustasi toimittajana on?

Mobiilijournalismi työssäsi:

Kuinka paljon mobiilijournalismi on osa työtäsi?

Millaisissa tilanteissa mobiilijournalismia käytetään?

Onko mobiilijournalismia työssäsi mielestäsi riittävästi?

Vaikuttaa mobiilijournalismi työkulkuun/workflowhun?

Mobiilijournalismin mahdollisuudet:

Muuttaako mobiilijournalismi journalismia?

Mobiilijournalismin mahdollisuudet?

Mobiilijournalismin uhat?

Tulevaisuus:

Minkälaisena näet median viiden vuoden kuluttua?